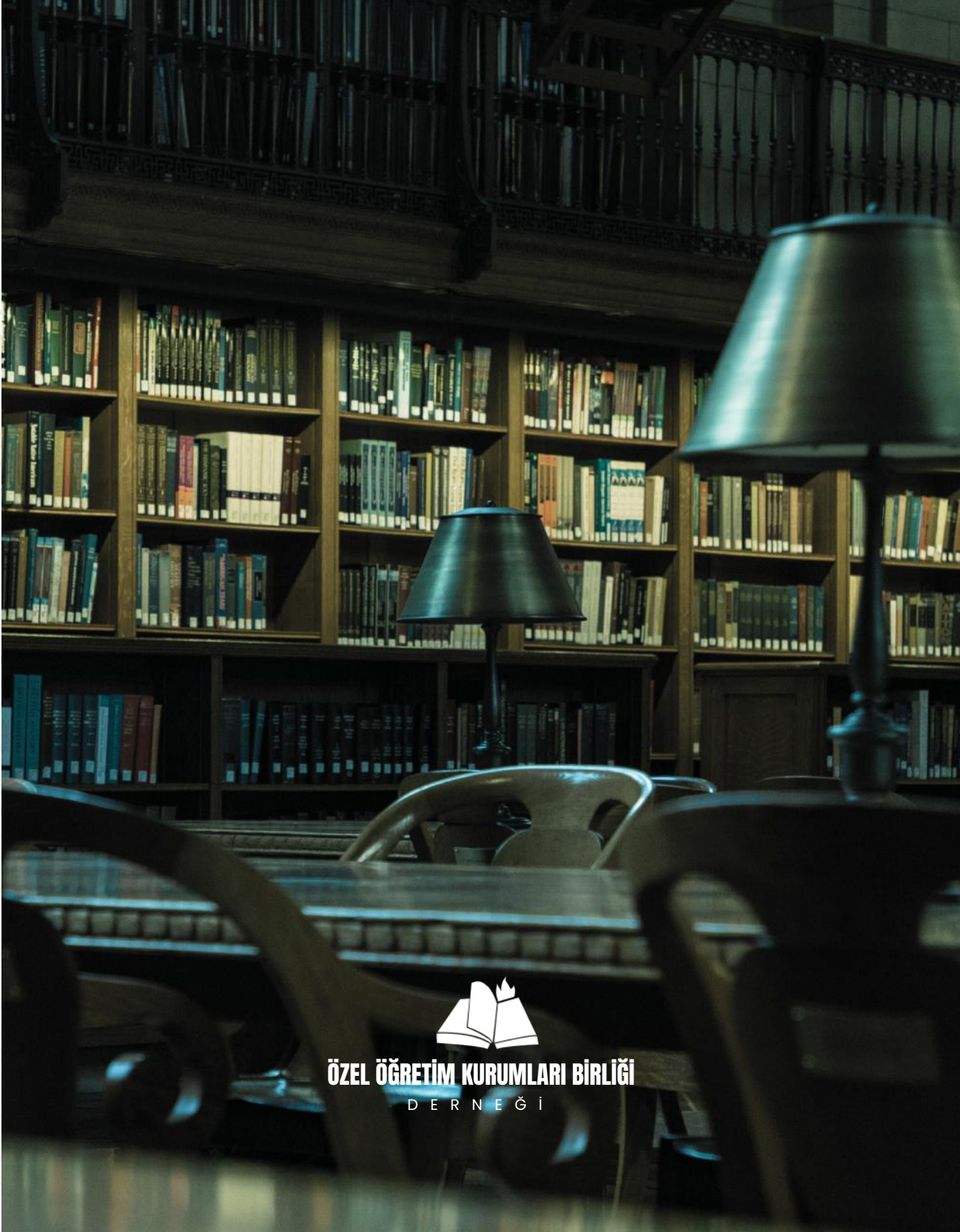

MEKTEP

ÖZKURBİR AYLIK EĞİTİM DÜŞÜNCE DERGİSİ

YIL : TEMMUZ 2025

SAYI : 02

www.ozkurbir.org

**Sınıfların Ötesinde,
Sayfalarda Bir Mektep**

@ozkurbir

ÖZEL ÖĞRETİM KURUMLARI BİRLİĞİ
DERNEĞİ

İÇİNDEKİLER

01- Kusura Bakmayın!, **SALİH UYAN**

03- En Önemli Rızık : Beşeri Sermayemiz,
MUSTAFA ALTINSOY

05- Yöneticiler İçin Sihirli Tavsiyeler, **HAMİ KOÇ**

09- Çokkültürlü Eğitimde Öğretmenin Rolü ve
Gereklikleri **Doç. Dr. ERDAL KILIÇ**

11- Okyanus, Su Bardağına Sığdırılabilir Mi?,
AZMİ AKSOY

13- Kaliteli Öğretmen, Güçlü Toplum: Öğretmenin
Statüsü ve Niteliğini Artırma Üzerine,
SEBAHATTİN KAZAZ

17- Eğitimde Bugün ve Gelecek: Yollar, Yolcular ve
Yönler, **DANYAL SÜZGÜN**

20- Bilinçsiz Önyargılarımız, **NACİ BEKTAŞ**

21- Yaz Tatilinde Derin Uçurum, **ADEM KEVEN**

23- Suyun Kaldırma Kuvveti, **HALİL ÖZ**

24- Sadece “Euzübillahimineşşeytanirracim” Demekle
Mümkün Müdür Şeytandan Sığınmak, **NACİ BEKTAŞ**

25- Diploma Mı, Deneyim Mi? İngiltere’nin Yeni
Üniversite Modeli Türkiye İçin Ne Anlatıyor?

Dr. BELMA UYSAL

29- Süper Ebeveynler (!) **YASİN ABAY**

31- Müzik Sadece Nota Değildir,

ONUR ÖZELÇAĞLAYAN

33- Affet, Uzun Yaşa!, **AZMİ AKSOY**

35- LGS ve YKS Tercih Süresi : Hayatımızın Dönüm
Noktası, **BİLGİN PELİSTER**

37- Nurettin Topçu’nun İdeal Okulu : Milli Mektep

ALİ SEDAT ASLAN

47- Güzel Türkçemiz, **ŞAHİN KARATAŞ**

www.ozkurbir.org

İmtiyaz Sabihi

B. ENİS ŞENER

Yönetim Kurulu

- ALİ DAYIOĞLU
- ADEM DOĞAN
- BİLGİN PELİSTER
- HAMİ KOÇ
- HİDAYET DOĞAN
- İSMAİL GÜLER
- KADİR ÜNAL
- MEHMET COŞAR
- OLCAY TOPRAKLI
- RASİM KARAGÜL
- ŞEYHALİ TUĞ

Yayın Editörü

Doç. Dr. ERDAL KILIÇ

Sanat Danışmanı

CEMAL TOY

Yayın Kurulu

- ERBİN SOYGÜR
- CENGİZ DİNÇER

Dijital

SELAHATTİN POLAT
SEPOL BİLİŞİM
Web Internet - Bilişim Teknolojileri

@ozkurbir

Kıymetli Eğitim Gönüldaşlarımız

MEKTEP Dergimizin ikinci sayısıyla sizlerle yeniden buluşmanın heyecanını ve mutluluğunu yaşıyoruz.

İlk sayımızda gördüğümüz yoğun ilgi, bizlere bir kez daha gösterdi ki; eğitimi sadece bir sistem değil, aynı zamanda bir değerler bütünü olarak gören insanlar hâlâ var. Bugün bu sayfalarda; fikri, irfanı ve vicdanı merkeze alan bir eğitim anlayışının mümkün olduğuna dair ortak bir inancı paylaşmanın kıvancını yaşıyoruz.

Bizler Özel Öğretim Kurumları Birliği Derneği olarak, sadece eğitimi konuşan değil; eğitimi düşünen, yeniden tanımlayan, geliştiren ve yücelten bir platformun parçası olmaktan onur duyuyoruz. MEKTEP, bu bakışın sesi; dert edinenlerin, yol gösterenlerin ve yeni nesillere ışık tutanların sözcüsüdür.

Bu sayımızda yine çok kıymetli isimler, kalemlerini eğitimin kalbine dokunduruyor. Her biri kendi alanında tecrübesiyle, birikimiyle, sorumluluğuyla bizlere ayna tutuyor.

Eğitim bir yolculuksa, bu yolculukta birlikte yürümenin, birlikte düşünmenin gücüne inanıyoruz.

MEKTEP, bu inancın adıdır.

Yeni sayımızda istifadenize sunulan her satırın sizlere fikir, ilham ve umut vermesi dileğiyle...

Sevgi ve saygılarımla,

Enis ŞENER

ÖZKURBİR Yönetim Kurulu Başkanı

KUSURA BAKMAYIN !

Salih UYAN

Eğitimci Yazar - İhlas Eğitim Kurumları

**Öğretmenlere,
velilere ve hatta
kendine seslenen
bir metin: "Kusura
Bakmayın!" Bu
çarpıcı yazısında
eğitim sisteminin
içinde görünmez
hale gelen büyük
hataları göz önüne
seriyor. Ne
öğretmenler masum,
ne veliler...
Ama çocuklar hep
masum.**

Ey öğretmenler!

Derslerde kırk dakika boyunca siz konuşuyorsanız ve öğrenciler sadece dinliyor,

Bir çocuğa soru sorarken içinizden, "İnşallah cevabı bilir de mahcup olmaz," diye geçirmiyorsanız,

Hele sınıfta kızdığınız bir öğrenciyi tahtaya kaldırıp bilemeyeceği sorular sorarak cezalandırıyorsunuz,

Öğrencilerinizi notla tehdit ediyorsanız,

Fenerbahçeli futbolcuları yedekleriyle birlikte bir çırpıda sayabilirken, öğrencilerin isimlerini hatırlamakta güçlük çekiyorsanız,

Ders planı yapmıyor, verdiğiniz ödevleri kontrol etmiyorsunuz, Sınıfın kontrolünü kaybetme endişesiyle grup çalışması yapmıyorsunuz,

Hala konuşanları tahtaya yazıyorsunuz,

Kusurumuza bakmayın!

Öğrettiğiniz kadar öğrenmiyor, okuttuğunuz kadar okumuyorsanız,
Talim yaparken terbiyeyi unutupyorsunuz,

Bilgi transferini bırakıp, merak, düşünce ve hayal gücünü tetikleyen etkinlikler planlamıyorsunuz,

Evinizi, eşyalarınızı, telefonunuzu, arabanızı değiştirip, zihniyetinizi değiştirmiyorsanız,

Sınıfı bir bütün olarak görüyor ve bireysel farklılıkları es geçiyorsanız,

Öğrencilere adil davranmakla ilgili büyük bir endişeniz yoksa,

Sendikayla, özlük haklarıyla veya sigorta primleriyle ilgilendiğiniz kadar eğitime dair meselelerle ilgilenmiyorsunuz,

Tecrübenin bazen körlüğe sebep olduğunu unutup kendinizi güncellemiyorsunuz,

Zihniyet değişimine karşı alabildiğine dirençli, mesleğin zorlukları karşısında dirençsizseniz,

Eğitimin en büyük amacının öğrenmeyi sevmek ve sevmeyi öğrenmek olduğunu bilmiyorsanız,

Mesleğin kutsallığını kendinize atfedip kibre kapılıyorsunuz,

Siz iyi bir öğretmen değilsiniz!
Hiç kusura bakmayın!

Ey veliler!

Çocuğunuza bir arkadaşı vurduğunda öfkeden deliye dönüyor, sizin çocuğunuz birisine vurduğunda "Hak etmese vurmazdı canım!" diyorsanız,

Çocuğunuzun yanında okulunu ve öğretmenlerini kötülüyorsunuz,

Çocuğunuzun yanında eşinizle tartışıyorsanız,

Çocuğunuz yağmurda ıslandığında sele kapılmış muamelesi yapıyor, üstü başı çamur olacak diye toprakla temas etmesine izin vermiyorsanız,

Her sendelediğinde koluna giriyor, düşe-kalka büyümesine müsaade etmiyorsanız,
Çocuğunuzun her isteğini yerine getirerek, ebeveynlik görevini yerine getirdiğinizi zannediyorsanız,

Çocuklarınız komutla çalışıyor, kendi başlarına iş yapamıyorsa,

Çocuklarınızın canlarının sıkılmasına izin vermiyorsanız,

Çocuğunuz kemandan baleye, yüzmeden basketbola bütün kulüplere gidiyor ama evde yatağını dağınık bırakıyor, sofraya yardım etmiyorsa,

Çocuğunuz sınıftaki bazı arkadaşlarının ne kadar tembel veya yaramaz olduğunu anlatırken kızıp susturmuyorsanız,

Deneme sınavında alt sıralara düşen çocuğunuza dördüncü kattan düşmüş, üst sıralara çıkan çocuğunuza da aya çıkmış muamelesi yapıyorsunuz,

Karakter eğitiminin evde verildiğini, çocuğun ilk öğretmenin kendiniz olduğunu unutup yaşanan her tatsız olayda okulu ve öğretmenleri yargılıyorsunuz,

Sebepsiz yere okulda çok fazla vakit geçiriyor, okulun bütün çalışanlarını tanıyorsanız,
En azından çocuğunuz ateşliyen yaşadığınız sıkıntıyı, savaşa ölen çocuklar için yaşıyorsanız,

Çoluk çocuğunuzun size bir emanet olduğunu unutup,

Siz iyi bir ebeveyn değilsiniz!

Siz de kusura bakmayın!

Ve ey sevgili çocuklar!

Siz ne yaparsanız yapın iyisiniz.

Suçlu, tembel, kötü, yaramaz olan biz yetişkinleriz.

Biz ödevlerimizi aksattığımız için yaşıyor dünyadaki bütün kötülükler!

Kusurumuza bakmayın.

EN ÖNEMLİ RIZIK: BEŞERİ SERMAYEMİZ

Mustafa ALTINOY

Eğitim Yöneticisi - Derya Öncü Eğitim Kurumları

Bir ülkenin gerçek zenginliği, sahip olduğu madenlerde ya da teknolojik gücünde değil; insan kaynağında saklıdır.

Bu yazı; eğitimin yalnızca bireyi değil, bütün bir toplumu şekillendiren rızık olduğuna dikkat çekiyor.

Rızığımız; yediğimiz yemek, içtiğimiz su, kazandığımız para ve elde ettiğimiz maddi kazanımlardan ibaret değildir. Bunların dışında farkında olduğumuz veya olmadığımız, Allah'ın verdiği önemli nimetlerden olan iman, akıl ve sağlık gibi insanın hayatı boyunca edindiği sosyal çevresi ve nitelikli dostları da “beşerî sermaye” olarak rızığımızın bir parçasıdır.

Klasik bir ifadeyle “evvel refik ba'de'l-tarik” (önce tanışma/arkadaş, sonra yol/yolculuk) diyerek tanıştığımız iyi insanların oluşturduğu potansiyel güç de rızıktandır. Eskiler hep söyler; “Allah seni iyilerle karşılaştırsın.” “Hayırlı arkadaş, evlâttan da kardeşten de daha iyidir.”

İnsan, dostlarının hâl ve ahlâkından hisseler alır! Dünya hayatında her insanın onlarla samimi olacağı, duygularını paylaşacağı, seveceği ve sevilleceği, görüş alışverişinde bulunacağı dostlara ihtiyacı vardır. İmam Mâlik Hazretlerine sordular: “İnsanlar sadık dostlarını akrabalarından daha çok seviyorlar, nedendir?” Hazret, şu cevabı verdi: “Akraba cisimden, sadık dost ise ruhtan doğmaktadır.” O nedenle rızıkların ve nimetlerin en güzeli, Allah yolunda seni seven nitelikli dostların sayısının fazla olmasıdır.

İlkokul, ortaokul ve üniversitedeki arkadaşlarımız beşerî sermaye açısından önemli bir kaynaktır. Birçok insan gelecekteki hayatının temellerini o arkadaşlıklar üzerine bina eder. Fakülte yıllarında aynı yurdu veya evi paylaşmak, aynı havayı teneffüs edip ortak bazı hatıralarınızın olması beşerî sermaye rızığının temellerinin atıldığı ortamlardır. Kimi zaman askerlik arkadaşı kimi zaman okul, hac ve umre arkadaşı birer beşerî sermaye olabilir.

Baba dostları, beşerî sermaye açısından önemli bir kaynaktır. Onları ziyaret etmek, yolumuzu açmaları ve tecrübelerinden istifade etme açısından bulunmaz bir nimettir. Biliyorsunuz, baba dostlarını hatırlayıp ziyaret etmek babayı ziyaret etmek gibidir derler.

Yine bir sosyal kulüpte, dernekte geçmişteki birliktelikler, beşerî sermayenin önemli kaynaklarındandır. Daha çok beşerî sermayeye sahip olmak için formal ya da informal bu gruplarla hemhal olmak, zaman zaman buluşup hasbihal etmek beşerî sermayenin randımanlı ve bereketli olması açısından önemlidir. Mesela bizim fakülte mezunları olarak 41 yıldır devam eden beraberliğimiz var. Bu birliktelik ve yardımlaşma; iş hayatı ile ilgili istişareler, çocuklarımızın birbirinden etkilenecek sosyal çevre kazanması, eğitimi, iş bulması gibi birçok açıdan birbirimize faydası olan önemli bir sosyal sermaye kaynağıdır.

Yine çocuklarımız en büyük beşerî sermayemizdir. En büyük eğitim ve kültürel yatırımı onlara yapmamız gerekiyor. Çünkü onların yapacakları hataları kazandığımız milyarları harcamakla telafi edemeyebiliriz. Erzurumlu tabiriyle "Oğlum deli, ne yapsın parayı; oğlum akıllı, ne yapsın parayı?" Çocuklarımızı iyi ve donanımlı yetiştirirsek onlar zaten kendi paralarını kazanacaklardır.

Depresyondan, bunalımdan, stresten kurtulmanın en önemli ilaçlarından birisi de dost ve akraba dediğimiz diğer beşerî sermayemiz ve dolayısıyla rızıkımızdır. Son yıllarda dost ve akraba ziyaretlerini bir kenara bıraktığımız için stresler ve antidepresan ilaçların kullanımı arttı.

İmam Gazali Hazretleri; "Sana Allah'ı hatırlatacak bir arkadaş bulunca ona sınıksız sarıl, ondan ayrılma, onu küçümseme. Onu kendin için bir devlet bil. Böyle kimseler müminler için bir ganimettir. İyi arkadaş, yalnızlıktan hayırlıdır." demiştir.

Güzel insanlar biriktirmek para biriktirmekten daha kıymetlidir. Biriktireceğimiz bu nitelikli beşerî sermaye, ahirette de kurtuluşumuza vesile olabilirler. Malum, "Bir Müslümanın cenazesinde (Allah'a şirik koşmamış) kırk kişi hazır bulunup namazını kılsa, Allah, onların ölü hakkındaki şefaatinin mutlaka kabul eder." (Hadisi şerif. Müslim, Cenaze, 59)

Gençlikte dostlar, dostluklar çok eğlencelidir. Ancak yaş ilerledikçe evlatların, torunların da olsa dostlara daha çok ihtiyaç duyuluyor. Çünkü şairin dediği gibi "Dostlarla da yollarımız ayrılıyor bir bir..." Kimi başka bir şehre kimi ahirete göçmüş olduğundan insan yalnızlaşabiliyor. Onun için sadık dost bulunca ufak tefek nedenleri bahane ederek beşerî sermayelerimizle irtibatı kesmemek lazım.

**Beşerî Sermayeyi artırmak için
"Hiçbirini kaybetme, her tarafın dost
olsa."**

**Bir gün karşına çıkar tek bir düşmanın
olsa."**

Gördüğümüz zaman Allah'ı hatırlatan, hakikati söyleyebilen, yanlış yaptığımızda bizi kınayan değil, kapısına teklifsiz gidebileceğimiz arkamızda dağ gibi duran beşerî sermayemizi artırmak için önden gidenlerin bazı tavsiyeleri;

Kendin için istediğini kardeşin içinde de iste. Ne kin tut ne de haset et, dostlarına tahammül et, ihtilaflardan kaçın.

Yaptığın iyilikler için karşılık bekleme; arkadaşlarına - istetmeden ve boyun büktürmeden- yardım et, sana yapılane daha güzeliyle karşılık ver.

Dostlarına değer ver, vefakâr ol, gelmeyene git. Arkadaşların ayıplarını ört: Kendi ayıplarınla meşgul ol.

Nasihatı yalnızken ver. Kimden gelirse gelsin, güzel öğütleri kabul et. Azarlama ve cezalandırma yerine bağışlamayı tercih et.

Beşeri rızık sermayesinin çok sosyal faydasını görmüş birisi olarak " bu beşerî rızık kazanması için çocuğumuzu mümkün olduğu kadar erken yaşlarda ve farklı çevrelerle tanıştırmak nitelikli bir eğitim ortamı içinde büyütmek gerekiyor.

YÖNETİCİLER İÇİN SİHİRLİ TAVSİYELER

Hami KOÇ

Eğitim Yöneticisi - ÖZKURBİR YK Üyesi

**Yöneticilik Bir
Sanattır: Söz ile,
Hal ile, Kal ile
Yönetmek”**

**Tarihten bugüne
süzülen yönetim
tavsiyeleri...**

**“Servet de koltuk
da emanettir.**

**Makam arabasına
binince başka bir
insan olma.”**

Bu yazımızda, Tarihte iz bırakmış yönetici ve bürokratların, fikir adamlarının, kalem ve kelam erbabının, eğitim öğretim gurularının, kanaat önderlerinin düşünce ve tavsiyelerinden hazırladığımız bir demet paylaşacağız. Bu tavsiyelerin tamamının herkes için ve her yer için geçerli olması, etkin olması mümkün olmayabilir. Ama; hemen her biri bir makale, bazıları küçük bir kitapçık niteliğinde çok önemli cümleler olacaktır.

Aslında; Her birimiz bir kişi de olsak, on kişi de idare etsek, büyük kurumlar ve şirketlerin yöneticisi de olsak da, yaşadığımız sürece yönetici sayılırız! Dikkatlice dinleyip, not alınıp, hayatımızda uygulandığında, çok şey kazanacağını düşünüyorum.

-İnandığın amirin yanında çalış.

-Amirine akıl verme, yol göstermeye kalkışma; arz et.

-Yöneticinin mümkün mertebe "ben" ve "benim" ile başlayan cümlelerle konuşma.

-Amirinin kafasında ne olduğunu yani maksadını anlamaya gayret et. Eğer aldığın talimat müphem kaldıysa "Efendim, ben bu meseleyi şöyle anlıyorum, doğru mu?" diye teyit al. Az ve öz konuş; amirini laf kalabalığına boğma.

-Arz edeceğin mevzuda amirinin yapacağı itirazlarla sana yönelteceği soruları önceden tahmin et ve bunları ikna edici bir tarzda cevaplandırmak için hazırlıklı ol. Amirini bunaltma.

-Yöneticine emr-i vâki ve sürpriz yapma. Unutma ki nihai noktadaki mesuliyet amirindedir. Senin vermen gereken malûmatı başkasından işitmesi veya onda hayret uyandıracak sürpriz tasarruflar sana önce puan, sonra yerini kaybettirir.

- Konularını amirinin üzgün, yorgun ve aşırı neşeli olduğunda arz etme. Uygun zaman kadar uygun mekân/zemin de çok önemlidir.

- Amirinle aranda ilk yanında çalışmaya başladığın günkü terbiye, nezaket ve mesafeyi koru. Samimiyetle lâubalilik farklı şeylerdir.

- Sana aykırı gelen fikir ve talimatlara hemen "olmaz!" deme, sevimsizleşirsin. Hadisenin o an senin bilmediğin başka tarafları olabilir.

- Unutma ki amirin, senin yaşadığını ve yaşayacaklarını daha evvelden yaşamış, güvenilir, inanılır, tecrübeli bir insandır.

- Sabırlı ol. Yanlış hesap, Bağdat'tan dönecektir.

- Amirine senin için "Ne dalkavuk adam, beni enayi yerine koyuyor" dedirtecek ölçüsüz methiyeler dizmekten kaçın. İcap ettiğinde hakikatleri söyle; ama söylemesini bilerek.

- yöneticine, senin ve işin hakkında başka bazı kaynaklardan da bilgi gittiğini unutma.

- Sır saklamasını bil. Sır saklamak, sandığından da zor bir haslettir. Hakkında "Ağzı sıkıdır" hükmünün verilmesini başarabilirsen bu senin için büyük bir kazanç olur.

- Amirini aşarak bir üst makama gitme...

- Emrin altında çalıştırdığın insanları amirine şikâyet etme. Bu acizliktir... Ne amirini arkadaşlarına, ne de arkadaşlarını amirine çekiştir.

- Kiskanma, paylaş. Nimetler gibi bilgiyi de paylaş. Bilgi paylaşıldıkça çoğalır.

- İyi yetişmemiş eleman ayak bağıdır. Eleman alırken çok dikkatli ol..

- Makamından endişeli olma. Makamını az sonra bir başkasına terk edecekmişsin gibi rahat ol. Zaten bir gün mutlaka terk edeceksin.

- Astlarınla da üstlerinle de kibar ve güler yüzle konuş. Ceket düğmelemek ve muhatabını ayakta karşılamak korkaklığın değil, medeniliğin ifadesidir.

- Astlarını dinle. Dinlerken onlara kıymet ver. Sana daha da açılmalarına yardımcı ol. Dertleri ile dertlen. Fakat görüşme makul zaman içinde cereyan etsin. Kimsenin ümit ve hevesini kırma.

• İyi yöneticinin en mühim hasletlerinden biri,

• heves kırmamaktır. Kimse senin yanından üzgün

• ve küssün ayrılmasın. İstek ve teklifleri anında

• reddetme. Düşünmek için süre iste. Çünkü, iyi

• yöneticinin en önemli vasıflarından biri heves

• kırmamaktır.

- Mümkün mertebe Yanında çalışanların borcundan, hastasından, yaşlısından, tahsildeki çocuğundan haberin olsun.

- Hiçbir şey bir anda olgunlaşmaz. Ne insanlar eski huylarından kısa bir zamanda vazgeçerler, ne de senin o "harika" fikirlerin hemen gerçekleşir. Beklemesini bilersen senin korukların da helva olacaktır.

- Sadece şikâyetçiyi dinleyerek kimse hakkında tek taraflı hüküm verme. Yöneticilik hayatımda tek taraflı dinledikten sonra verdiğim kararların tamamda yanlış olduğunu, üzüldüğümü gördüm.

- Rica/istirham ile konuş. Emir verme. Dilini "lütfen" kelimesine alıştır. "Mümkün mü?", "Yapabilir misiniz?" gibi ifadeler, kaba bir emir cümlesinden daha tesirlidir. "Siz" diye hitap etmek, "sen" demekten daha güzeldir. "Efendim"le başlayan cümlede, sanki akide şekeri ve çifte kavrulmuş lokum tadı vardır.

- Kızma, sinirlenme, kalp kırma, acı; merhametli ol.

- Bir bardak suda fırtına koparmak seni muhataplarının gözünde küçültür.

- Kusurları topluluk içinde yüze vurma. Kim kusurlu ise onunla baş başa görüş. Ancak önce suçlama sebebini sor. Göreceksin ki işin içinde başka amiller var. Eğer sorup dinlemeden itham edersen mahcup olursun.

- Amir de hata eder. Hata ettiğin zaman büyük bir alçak gönüllülükle özür dile; hiçbir şey kaybetmezsin...

- Arkadaşlarını makine ve eşya gibi görme. İş ve gelecek hakkında zaman zaman onlara bilgi ver, teklif ve görüşlerini al. Böylece onları fiilen yaptıkları işe ortak et. Arkadaşlarını yaptıkları işi başaracaklarına inandır.

Ekip çalışmasına kıymet ver.

Gerek yanında çalışanlar gerekse üstlerin sana ne kadar inanıp güveniyorlar?

Bunu sık sık hatırla ve hatalarını telâfi etmeye çalış.

- İşyerini aynı zamanda bir mektep kabul et. Hem öğren hem öğret. En hayırlı miras insandır.

- Gönüllerde taht kurmaya bak. Senden, nefret ettikleri için değil, incitme endişesi ile korksunlar. Kalp kırmaktan sakın. İncinsen de incitme. Yanına varılmaz bir dağ olma.

- Saldırgan, tenkitçi, alaycı ve karamsar olma. Etrafına karamsarlık yayma. Öyle ol ki insanlar seni özlesinler.
- Şahsî sıkıntılarını kimseye yükleme. Kimse senin sıkıntılarını çekmeye mecbur değildir. Sıkıntının sebebi umumiyetle şükürsüzlük, su-i zan, gıybet, çekememezlik ve kibir gibi kötü huylardır.
- Kur'an-ı Kerim'i öğren ve oku. İlmihalini bil ve yaşa. Bir doğu ve bir batı lisanına vakıf olursan çok şey kazanırsın. İslâm tarihi ve kendi tarihinden haberdar ol. Sevgili Peygamberimiz'in hayatını hafızana nakşet ve O'nun ahlâkıyla ahlâklanmaya bak. İnsanları en güzel yöneten gelmiş geçmiş en büyük idareci, şüphesiz ki O'dur.
- Mesleğinle ilgili çalış, hep yeni dostluklar kur, araştırmalar yap, yenilikleri takip et. Dünyayı tanı.
- Türkçe'ne hâkim ol. Kıymetli kitap ve metinleri çok oku. Argodan kaç. Sevimsiz ifadeleri ağzına yakıştıрма.
- Vücut diline de hâkim ol. Tavırların ölçülü ve zarif olsun. Tatlı tebessümler, çingiraklı kahkahalardan daha güzeldir.
- Tabii ol; derbeder olma. Müesseseni güzel temsil et.
- Zamanı kullanmasını iyi bil. Ne gittiğin yerde, ne sana gelenlerle ne de herhangi bir şekilde zaman öldürme. Zaman katledilmek değil, kazanılmak için vardır.
- Randevularına dikkatli ol.
- Telefonla çene çalma. İş görüş. Telefonlara çıkmamalık etme. Arayanlara cevap ver. Yazanlara sen de yaz. Hattâ onlar telefon etmeseler de aramasalar da sen dostlarını ara.
- Nereye gideceğini mümkünse önceden haber ver. Ziyaret veya toplantı için bulunduğun yerde ikide bir iş yerini arayıp "Ne var ne yok?" diye sorma. İnsanların sözünü olur olmaz yerde kesmenle, telefonunla konuşmaları bölmen arasında fark yoktur. İkisinde de kabalık yapmış olursun.
- Hediyeleş, muhabbetin artmasına vesile olur.
- İhtiyaç olmadan yapılan ve lüzumundan fazla uzayan toplantılar ile kendi kendine zarar verdiğini fark et.

- İsraftan kaçın. Yerinde harcanmayan tek kuruluş bile israftır. Çöpe lüzumsuz atılan her kâğıt parçası, fazladan yanan her lamba, lüzumundan fazla açılan musluk ve her şey...
- İşleri günü gününe yap. "Yarın yaparım diyenler ziyan etti" cümlesini hep hatırında bulundur.
- Fikir üret. Cesur ol. Ancak korkaklık gibi çılgınlık da zararlıdır.
- Yeni fikir ve projelerini önce kafanda olgunlaştır, sonra güvendiğin insanlarla konuyu masaya yatır, enine boyuna incele, ondan sonra amirine götür. Gönülden konuş. Çünkü müspet kelime ve cümlelerin sihir tesiri vardır!..
- Sofra adabı ve yemek yeme; zarafetin, mesleğinin görünmez aynalarından biridir.
- Evlilikte "boşanma", iş hayatında "istifa ederim" sözünü kullanma. Bunların her ikisi de bir kere kullanılır.
- Eve iş ve sıkıntı taşıma. Evin kendine has kanunları vardır. O kanunlara uyarsan hem evinde hem işinde başın ağrımaz.
- Evin sıkıntılarını da iş yerine getirme. Aile mahremiyetine dikkat et. Namusun olan insanların eksik, zaaf ve hatalarını kendi dilinle herkese yayma.
- Servet de koltuk da yetki de emanettir. Makam arabasına binince başka bir insan olma. Bir gün o arabadan inip yine arasından çıktığın insanların yanına döneceksin. Hiç değilse tabutunu taşıyacak dört dostun kalsın.
- Ayağın yere bassın. İçinden çıktığın cemiyeti unutma. Hep beş yıldızlı otelleri değil arada bir de kenar semtleri, fakir insanları ve umumi nakil vasıtalarını hatırla. Bu vasıtalara bin ve o insanlara git. Oralarda da çok şeyler öğrendiğini göreceksin.
- Bilge bir şahıs diyor ki, "İdareciliğin bir tek kanunu vardır: Üstlerine mutlak itaat, astlarına alabildiğine iyilik." İyilik dolu, bereketli yönetim süreçleri ve başarılı bir hayat diliyorum efendim. Yüzünüzden ve gönlünüzden gülümseme eksik olmasın.

“Yöneticilik; ünvan değil, iz bırakmaktır.”

ÇOKKÜLTÜRLÜ EĞİTİMDE ÖĞRETMENİN ROLÜ VE GEREKLİLİKLERİ

Doç. Dr. Erdal KILIÇ
Akademisyen - İst. Medeniyet Üniversitesi

**Bilgi aktaran değil,
empati kuran,
kapsayıcı
yaklaşımlar
geliştiren, adalet
duygusunu canlı
tutan eğitimcilerin
nasıl bir yol
izlemesi gerektiğine
ışık tutuyor.**

**Çok kültürlü bir
geleceğin temeli,
çok yönlü
öğretmenlerle atılır.**

Küreselleşmenin engin dalgaları bilgi ve iletişimi sınır tanımaksızın yayarken, eğitim de bireyin yaşamındaki anlamını derinleştirmekte, evrensel bir arayışa dönüşmektedir. İnsanlığın farklı coğrafyalardan gelen çok yönlü hareketliliği, farklı kültürel geçmişlerin ortak mekânlarda buluşmasını mümkün kılmıştır; ancak bu kesişim aynı zamanda eğitim alanında kültürel çeşitliliğin kaçınılmaz bir gerçek olarak karşımıza çıkmasına da vesile olmuştur. Bu gerçeklik, özellikle farklı dil, ırk ve kültür kökenlerine sahip öğrencilerin bir arada var olduğu eğitim ortamlarında öğretmenlerin yeterliliklerine dair yeni ve kapsamlı beklentileri gündeme taşımaktadır.

Zira eğitimin özü yalnızca bilgi aktarmak ya da akademik başarıyı teşvik etmekle sınırlandırılmayan; aynı zamanda insanın önyargılarından arınması, kültürler arası empati kurulması ve sağlıklı iletişimin inşa edilmesi çabasını içeren bir gerçekliktir. Bu bağlamda, çokkültürlü eğitim ortamlarında görev alan öğretmenlerin, kültürel empati, açıklık, sosyal girişimcilik, duygusal denge ve esneklik gibi varoluşsal erdemlere sahip olması, salt bir seçenek değil, varoluşsal bir zorunluluktur. Çünkü eğitim mekânları, ancak bu niteliklerle donanmış öğretmenlerin rehberliğinde, kültürel farkındalığı yükseltecek ve ayrımcılığa karşı kalkan işlevini üstlenebilecektir.

Aslında kültür, bireyin doğa ve toplumla kurduğu derin diyalogun bir ürünü olarak da şekillenebilir; öğrenilebilir, yaşanabilir ve nesilden nesile aktarılabilir. Dinamik bir yapı olarak kültür, bireyin davranışlarını, değer yargılarını ve toplumsal ilişkilerini biçimlendiren temel bir repertuar da sunar. Kültürel farklılık ise, bu repertuarın çeşitlenmesiyle ortaya çıkan, farklı kültürel kodların bir arada yaşama pratiğini mümkün kılan zengin bir mozaiktir. Bu mozaik, hem bireysel hem de toplumsal düzeyde çokkültürlülüğün ruhunu ve yaşamsal dinamiğini oluşturur.

Çokkültürlü eğitim, bireylerin kendi kültürel kimliklerini yitirmeden, diğer kültürlerle saygı duyulmasını, önyargıların yumuşatılmasını ve eşitlikçi bir öğrenme atmosferini hedefler. Çünkü bireylerin öz kültürlerinden yabancılaşmadan farklı kültürlerle anlamlı ve bilinçli ilişkiler kurabilmesi, sürecin takibini sağlayan en temel ilkelerindendir. Dolayısıyla çokkültürlü eğitim, salt farklılıkların bir aradalığını değil; bu farklılıkların farkındalıkla kavranmasını ve saygıyla karşılanmasını sağlayan etik bir duruş olarak görülmelidir.

Bu bağlamda öğretmen ise karmaşık ve çok katmanlı bu sürecin merkezinde yer alan en mühim aktördür. Öğrenme sürecinin kalbinde olan öğretmen; yalnızca bilgi aktarıcı değil, aynı zamanda rehber, disiplin sağlayıcı ve öğrencilerin sosyal gelişiminde güvenilir bir mihenk taşıdır. Toplamların gelişiminde ve bireylerin toplumsallaşmasında öğretmenin rolü, ontolojik bir önem taşır. Ezcümle, öğretmenlerin niteliği, sürekli bir gelişim ve yenilenme süreciyle desteklenmeli, bu kutsal mesleğe hak ettiği itibar verilmelidir.

Günümüz eğitim paradigmasında, öğretmen merkezli yaklaşımdan öğrenci merkezli öğrenmeye doğru evrilme yaşansa da öğretmen hâlâ öğrenmenin her aşamasında hem bilginin sunucusu hem de öğrenmeyi kolaylaştıran

rehberi konumundadır. İdeal bir öğretmen; açık fikirli, öğrenci ihtiyaçlarına duyarlı, yeniliğe açık, araştırmacı, yüksek başarı beklentisine sahip, sabırlı, saygılı ve kendini sürekli geliştirmeye istekli biridir. Aynı zamanda sınıf yönetiminde liderlik vasıflarını taşıyan; güvene dayalı ilişkiler kuran ve öğrenme ortamlarını zenginleştiren bir figürdür.

Bunun yanında, günümüz öğretmeninden beklenenler sadece alan bilgisiyle sınırlı değildir; mesleki beceriler, eğitim teknolojilerini etkili kullanabilme ve mesleki problemleri çözme yetkinlikleri de öncelikli gereklilikler arasındadır. Bu nedenle eğitim fakülteleri, yenilikçi ve güncel programlarla öğretmen adaylarını donanımlı kılmak zorundadır. Çokkültürlü eğitim bağlamında öğretmenlerin, kendi kültürel kimliklerini ve önyargılarını fark etmeleri, farklı kültürlerle saygı duymaları, kültürel çeşitliliğe duyarlı pedagojik yöntemler geliştirmeleri bir mecburiyet olarak görülmelidir.

Elbette okulların sosyo-ekonomik çevresi ve öğrencilerin farklılıkları, eğitim sürecinin seyrini doğrudan etkilemektedir. Ancak öğretmenler, bu çeşitliliği dikkate almak suretiyle bireysel gelişimi ve toplumsallaşmayı destekleyen, zenginleştirilmiş öğrenme ortamlarını sağlayan; sınıf disiplini, zaman yönetimi, iş birliği ve öğrenci katılımı gibi alanlarda da çağdaş ve etkili yaklaşımlar sunan paha biçilmez kıymettirler.

Nihai noktada öğretmenlik mesleği, hem özel bir uzmanlık alanı gerektiren, hem de farklı bir sanat dalına haiz olarak kabul edilmelidir. İnsan ruhunu ve toplumu şekillendiren kutsal bir meslek olarak saygıyla kucaklanmalıdır. Çünkü iyi öğretmenler, kaliteli eğitimin temel yapı taşlarıdır ve toplumların geleceğini inşa eden mimarlarıdır. Bu nedenle, öğretmen yetiştirme, geliştirme ve destek süreçlerine gereken özen ve itibarı göstermek, toplumsal bir zorunluluk olarak kucaklanmalı, bu manada itibardan tasarruf edilmemelidir.

OKYANUS, SU BARDAĞINA SIĞDIRILABİLİR Mİ?

Azmi AKSOY
Eğitim Yöneticisi

**Her çocuk biriciktir.
Peki ya biz
ebeveynler? Farklı
çocuklara aynı
reçeteleri
uygulayarak
gerçekten ne kadar
adil davranıyoruz?**

**“Potansiyeli fark
etmeden başarı
beklemek, okyanusu
bardağa sığdırmaya
çalışmaktır.”**

Birçok anne baba, çocukları konusunda yüksek beklentilere sahiptir. Çocuk, okul çağına gelince bu beklenti zirve yapar. Ebeveynin hayalinde, olmasını istediği bir çocuk modeli vardır. Bu model ya gerçekleştiremediği kendi hayali, ya da bilinen, ünlü ve sevilen başarılı bir modeldir. Kendi hayali ya da aklındaki model ile kendi çocuğu arasında benzerlik, paralellik var mı, yok mu; genellikle bu düşünce hatıra bile getirilmez.

Bu noktada aile, ürün olarak portakal almak isteyen ama elinde elma fidanı olan çiftçi gibidir.

Oysa her çocuğun -parmak izinde olduğu gibi- kendine özgü özellikleri vardır. Ailelerin büyük bir kısmı, bu özelliklerin farkında olmadan çocuk yetiştirmenin bir kuralı olduğunu zannederler. Oysa böyle bir kural yoktur; çünkü her çocuk farklıdır ve her çocuğun kendine has özellikleri vardır. Kaynayan bir su düşünelim; Bu suyun içine bir yumurta ve havuç attığımızda kaynayan su yumurtayı sertleştirir, havucu ise yumuşatır. Eğer çocuk yetiştirme kitabında suyu kaynatma gibi bir kural olsa, ilkin çocuğumuzun havuç mu yoksa yumurta mı olduğunu bilmemiz gerekir. Bu nedenle şunu rahatlıkla söyleyebilmeliyiz ki, sabit kurallardan yola çıkarak çocuk yetiştirmek gibi bir düşüncemiz olmamalı.

Annelerin arkadaş toplantılarında genelde şuna benzer bir konuşma geçer;

- “Böyle bir sorunla karşılaştığımda ben bizim çocuğa şöyle şöyle yaptım, çok etkili oldu Banucuğum. İstersen sen de dene!”

İnanılmaz ama pasta tarifi gibi bir öneri bu!.. Kaldı ki pastada bile, tarifle birebir tutturulamıyor. Aynı yumurta ikizleri bile tıpatıp birbirine benzemiyor. Acaba o çocuk, kendi çocuğuyla aynı karakterde mi? Önerilen uygulama ya umulmadık bir biçimde olumsuz bir etki yaparsa ne olacak? Kurabiye değil ki bu, tutmadı ise kuşlara atalım ve tekrar yapmayı deneyelim!

Doğumundan itibaren çocuğun gelişim ve eğitime ebeveyn dışında bir başkasının müdahale etmesi ihtimali bulunmadığını kabul edersek, 5 yaşına kadar ilmik ilmik dokunan kumaşın kalitesi tamamen ebeveyne ait. Her hareket, 5 yıl boyunca adeta çocuk tarafından kamera kaydına alınıyor. “Play” tuşuna basıldığında görüp de hoşla gitmeyen her şeyin hesabı öncelikli olarak yine ebeveyne ait. Ya, ayakaltında

dolaşmasın da varsın oyalansın diye TV karşısına oturtulan veya eline tablet verilen çocuğun buradan kaptıklarını da ilave edersek...?

Bütün bunların farkına varmadan “Bu çocuk, iyi huylarını benden, kötü huylarını sokaktan almış canım!” kolaycılığına kaçmamız kendimizi kandırmak olmaz mı? Önceliğimiz, çocuğumuzun özelliklerini, ilgisini ve meraklarını, yeteneklerini, kapasitesini bilmek ve çocuğumuzu en iyi şekilde tanımak olmalı. Esas olan potansiyeli performansa çevirmek, cevheri işleyip mücevher yapmak değil mi? Öyleyse önce potansiyeli görmemiz, cevheri fark etmemiz gerekmez mi?

Zira “su bardağını okyanusa da daldırsak, hacmi kadar su alır ancak”, gerçeğini kavrayamazsak çocuğun kapasitesi, potansiyeli ile uyuşmayan beklentilerimiz, hem bizi hem de gelişme çağındaki olan çocuğumuzu yıpratacaktır.

KALİTELİ ÖĞRETMEN, GÜÇLÜ TOPLUM: ÖĞRETMENİN STATÜSÜ VE NİTELİĞİNİ ARTIRMA ÜZERİNE

Sebahattin KAZAZ
Eğitim Yöneticisi

**Öğretmen kimdir?
Ne kadar niteliklidir?
Ve toplumun kaderi
bu niteliğe ne
ölçüde bağlıdır?**

**Bu yazı; eğitim
politikalarının,
toplumsal
dönüşümün ve
gelecek
tasavvurunun tam
kalbinde duran
öğretmeni merkeze
alıyor.**

Eğitim sistemlerinin temel taşı olan öğretmenler, toplumsal kalkınmanın ve bireysel gelişimin en önemli unsurlarıdır. Öğretmen niteliği ile eğitim kalitesi arasındaki bağlantı, eğitim politikalarının merkezine "kaliteli öğretmen" kavramını yerleştirmeyi zorunlu kılar. Türkiye'de öğretmen seçme ve yetiştirme politikaları, zaman içinde daha çok sayısal hedeflerle yönetilmiş, nitelik boyutunda sorunlar süreklilik arz etmiştir. Bu yüzden hem öğretmenliğe yönelimin artırılması hem de bu yönelimin bilinçli ve nitelikli bireylerden oluşması, uzun vadeli bir eğitim politikasının mecburiyetini ortaya koymaktadır.

Son yıllarda Türkiye'de öğretmenliğe olan yönelim yüksek olsa da, bu tercihler genellikle bilinçli bir meslek idealiyle değildir. Atama imkânı, kamu güvencesi, mesleğin birtakım avantajları ya da alternatiflerin sınırlılığı gibi nedenlerle yapılmaktadır. Bu durum, mesleki yeterlilik ve motivasyonun düşük olması ile hizmet içinde performans sorunlarına yol açabilmektedir. Araştırmalara göre öğretmen adaylarının yarısına yakını mesleği, puan uygunluğu ve "atanması kolay" diye tercih ettiğini belirtmektedir. Bu durum, mesleki kimlik ve sorumluluğun oluşmasını olumsuz etkilemektedir.

Nitelikli bireylerin öğretmenlik mesleğine yönelmesini sağlamak için, mesleğin hem maddi hem manevi olarak desteklenmesi gereklidir. Finlandiya, Kore ve Kanada gibi başarılı eğitim sistemlerinde öğretmenlik, toplumun en çok saygı gören ve en çok tercih edilen mesleklerinden biridir. Bu bağlamda, Türkiye’de uzun yıllar önce öğretmenlik, maddi olmasa da önemli bir değer biçilen konumda iken artık bu konumundan oldukça uzaklaştığı söylenebilir. Bu gerçeklik, öğretmenlik mesleğinin yalnızca bir meslek değil, bir tercih ve bağlılık işi olduğunu hatırlatmaktadır. Adı geçen ülkelerde, öğretmenlik en yüksek puanla öğrenci alan bölümler arasında yer almakta ve bu durum öğretmen ve dolayısı ile ülke eğitimi kalitesini doğrudan yükseltmektedir.

Öğretmen Seçme ve Yetiştirme

Özellikle son yıllarda, üniversite sınavına giren öğrenciler arasında öğretmenliği ilk tercih olarak görenlerin oranı giderek azalmaktadır. Bu durumun başlıca nedenleri arasında: Mesleki saygınlığın zedelenmesi, düşük ekonomik getiri, atama sorunları, meslek içinde ilerleme olanaklarının sınırlılığı sayılabilir. Yüksek Öğretim Kurulu’nun öğretmenlik programları için başarı sırası barajı uygulaması, öğretmenlik mesleğine nitelikli öğrenci kazandırma amacı taşısa da bu tür uygulamalar sınırlı etki oluşturmaktadır.

Öğretmen seçme süreci, sadece akademik puanlarla değil; mülakat, portfolyo ve mesleki uygunluk gibi kriterler göz önüne alınarak çok boyutlu hale getirilmelidir. Zamanın Finlandiya Milli Eğitim Bakanı, eğitim fakültesi mülakatını geçememiş ve duruma şaşırılmış olan kızına “Kızım, komisyonu niçin öğretmen olmak istediğin konusunda ikna edememişsindir” demiştir. Öğretmenlik, sadece çalışılan bir iş değil çok özel bir meslektir, sanattır. Öğretmenler sanatkârlar; işini niçin, nasıl yaptığını bilen ve severek yapan bireyler olmalıdır. Bu amaçla, mesleği seçme aşamasında olan lise döneminde öğretmenliğe

ilgi duyan öğrenciler için yetenek ve değer testleri, öğretmenlik becerilerine dönük erken rehberlik mekanizmaları geliştirilmelidir. Çünkü iyi bir öğretmenlik eğitimi, yalnızca üniversite sınavıyla başlamamalı; çocukluk ve ergenlikte mesleki idealin yerleşmesiyle uzun bir sürecin sonuçlarını taşımalıdır. Bu durum yüksek motivasyonu beraberinde getirecektir.

Eğitim fakültelerinde pratik eğitimlerin niteliği büyük bir sorun olarak karşımıza çıkmaktadır. Öğretmenlik uygulaması dersleri, çoğu zaman formaliteye dönüşmekte, rehber öğretmenler bu sürece gerekli önemi göstermemektedir. Dahası, öğretmenlik programları ağırlıklı olarak teorik içeriklerle doludur. Eğitim sosyolojisi, ölçme-değerlendirme, öğretim ilke ve yöntemleri gibi dersler teorik düzeyde işlenmekte; adayların gerçek sınıf deneyimi kazanmasına yeterince fırsat tanınmamaktadır. Bu durum, mezun olan genç öğretmenlerin sahaya hazır olmadan atanmasına ve ilk yıllarında ciddi adaptasyon sorunları yaşamasına neden olmaktadır. Bu duruma bir çare olarak Öğretmen Akademileri soruna bir nebze çare bulabileceği söylenebilir.

Eğitim fakülteleri arasındaki kalite farklılıkları, uygulama eksikliği ve teorik yoğunluk, mezun öğretmenlerin sahaya yetersiz hazırlanmasına neden olmaktadır. Bu durumun iyileştirilmesi için her eğitim fakültesinin kendine bağlı resmi veya özel bir uygulama okulu olması veya bir okul ile uygulamada detaylı ve gerçekçi uygulanabilir bir protokol ile işbirliği yapması elzemdir. Uygulama okulları ile sürekli iş birlikleri sağlanarak, staj dönemleri içerik olarak zenginleştirilmelidir. Bu arada uygulama okullarının işbirliği içinde olduğu eğitim fakültelerinde görevli akademisyenlerin sahanın sorunlarından haberdar olması, akademi-uygulama bağlantısının güçlenmesi açısından hayati öneme sahiptir. Öğretim üyeleri gerekirse bu okullarda derslere girmeli, mentörlük yapmalıdırlar. Fakülte-eğitim okulu modeli (school-based teacher education), bu açıdan uygulanabilir bir alternatiftir.

Hizmet İçi Eğitim ve Sürekli Gelişim

Öğretmenlik mesleği yaşam boyu öğrenmeyi gerektirir. Türkiye’de öğretmenlerin mesleki gelişimine yönelik gönüllü katılım oranı düşüktür. Bunun nedenleri arasında düşük motivasyon, zaman yetersizliği ve eğitimlerin kalite eksikliği yer almaktadır.

Türkiye’de hizmet içi eğitim faaliyetleri genellikle merkezi, zorunlu ve yüzeysel olduğu söylenebilir. Öğretmenlerin bireysel ihtiyaçlarını karşılamaktan uzak olan bu eğitimler, zaman zaman bir “formalite” daha ilerisi bir yük olarak görülmektedir. Bazı durumlarda devletin özel tatil merkezlerindeki programları, belli ilişkileri (!) olanlara bir tatil imkânı sağlamasından öteye geçememektedir. Bu da vakit, enerji ve kaynak israfına yol açmaktadır. Asıl israf; elde edilmesi eğitime beklenen katkı oluşmadığı için gençlerin dolayısı ile ülkenin geleceğinden israf edilmiş olunmasıdır. Hele okulların açılış ve kapanışlarındaki seminer adı altında yapılan çalışmaların karne sonrasında Haziran ayını doldurmak, Eylülde erken gelindiği için meşgul etmekten öteye geçemediği acı bir gerçektir. Bu durum yüksek yüzdeli olmakla birlikte, düşük yüzdeli başarılı uygulamalar da yok değildir.

Hizmet içi eğitimler ihtiyaca dayalı, bireyselleştirilmiş ve teknoloji destekli ve sürdürülebilir hale getirilmelidir. Hizmet içi eğitimlerin karşılığı olan edinimlere sahip olan eğitim personel diğerlerine göre avantajlı hale getirilmelidir. Bireysel veya kurumsal eğitimlerle kendini geliştirenlere, yüksek lisans, doktora yapanlara ek ve yeterli maddi imkanlar sunulmalı, yükselme, özel görev vb. alanlarda öncelik verilmelidir. Bu yöntem her öğretmenin kendini geliştirmek için motivasyonunu artıracaktır.

Hiçbir müfredat ve eğitim sistemi öğretmen kalitesinin önüne geçemez. Bu itibarla öğretmene; hem seçme, hem yetiştirme, hem hizmet içi ilerletme ve hem de değerlendirme konularında yapılacak iyileştirmelerin devrim niteliğinde bir etki ortaya koyacağı açık bir gerçektir.

Öğretmenlerin kendilerinin ve Meslek Kuruluşlarının mesleğin statü ve prestiji üzerindeki etkisi:

Öğretmen, sadece bilgi aktaran bir kişi değil; aynı zamanda bir rol model, bir rehber ve toplumun şekillenmesinde kilit rol oynayan bir bireydir. Bu denli önemli bir misyonu olan öğretmenin toplumsal statü ve prestijinin korunması, hem toplumun genel refahı hem de mesleğin saygınlığının devamı açısından büyük önem taşır. Bu statünün korunmasında elbette devlet politikalarının ve toplumun rolü büyüktür; ancak en temel sorumluluk öğretmenin kendisindedir.

Öğretmenler, mesleklerinin saygınlığını sürdürebilmek için her şeyden önce meslekî yeterliliklerini sürekli geliştirmelidir. Alan bilgisi, pedagojik donanım ve iletişim becerileri bakımından kendini yenileyen bir öğretmen, hem öğrencileri hem de toplum nezdinde saygı uyandırır. Bu bağlamda, mesleki gelişim seminerlerine katılmak, güncel eğitim yöntemlerini takip etmek ve yaşam boyu öğrenmeyi ilke edinmek öğretmenin prestijini doğrudan etkiler. Öğretmenlik mesleğinin toplumsal itibarsızlığı, hem mesleğe yönelimi azaltmakta hem de mevcut öğretmenlerin motivasyonunu düşürmektedir. Oysa mesleki onurun yüksek olduğu ülkelerde, öğretmenlik en çok tercih edilen kariyerlerden biridir. Mesleki itibarın artması, yalnızca kamuoyu kampanyaları ile değil, aynı zamanda ekonomik, yasal ve sosyal iyileştirmelerle sağlanabilir. Aynı zamanda meslek mensuplarının kendi itibarlarını korumak, statülerini güçlendirmek için yapacakları çok şey vardır.

Öğretmenin topluma karşı sergilediği tutum kendi statüsünü belirleyici bir faktördür. Toplumla kurulan saygılı ve yapıcı iletişim, öğretmenin örnek bir birey olarak algılanmasını sağlar. Giyim kuşamdan dil kullanımına, sosyal medyada paylaşılan içeriklerden öğrenciyle kurulan diyaloga kadar her detay, öğretmenin mesleki itibarını etkileyebilir. Bu nedenle öğretmenler, etik ilkelere bağlı kalmalı ve toplumsal değerleri göz önünde bulundurarak

hareket etmelidir. Bu duruma emekli olmuş öğretmenin emeklilik sonrası konumu da belirleyici bir etkiye sahiptir.

Toplunun öğretmene duyduğu saygının artması, eğitim sisteminin etkinliğini doğrudan etkiler. Medyada, sinemada öğretmeni temsil eden figürlerin bilinçli olarak pozitif kurgulanması, kamu spotları ve eğitim başarılarının öne çıkarılması, bu algıyı olumlu yöne çevirebilir.

Burada öğretmenlerin ve öğretmen meslek kuruluşlarının üzerinde en çok durduğu maddi açıdan öğretmenin desteklenmesinin hâlihazır öğretmenler ve eğitimdeki kalite açısından fevkalade etki yapmayacağı ortadadır. Öğretmen kuruluşlarının öğretmenliğin bütün sorunlarını maddi iyileştirmeye indirgemesi meslek kuruluşları ve öğretmenler açısından düşündürücü bir durumdur. Zira öğretmenlerin, seçme, yetiştirilme, kalite, statü, prestij, atama, yükselme, ölçme-değerlendirilme, mobbing gibi pek çok üzerinde durulması gereken meselesi bulunmaktadır. Meslek odaları veya sosyal medya gruplarının en önemli gündemlerinin ders ücretleri, nöbete ücret, tatilde ek ders kesilmesin gibi veya bakanlığın uygulamalarını hiçbir öneri getirmeden eleştiren tartışmaların olması endişe vericidir. Bu açıdan kaliteli mesleki birlikleri oluşturma ihtiyacı da tartışmasız bir gerçektir.

Maddi Gelirin ve Nitelikli Öğrenci Tercihlerinin Öğretmenlik Mesleğine Etkisi

Eğitimin niteliği, büyük ölçüde öğretmenin donanımına, motivasyonuna ve mesleğine duyduğu saygıya bağlıdır. Bu nedenle öğretmenlik mesleğinin onurunun korunması ve kalitesinin yükseltilmesi, hem bireysel hem toplumsal düzeyde önemli kazanımlar sağlar. Bu hedeflere ulaşmada iki temel unsur öne çıkar: öğretmenlerin maddi gelirlerinin artırılması ve yüksek başarı gösteren bireylerin öğretmenliği tercih etmesi. OECD ortalamasının altında kalan öğretmen maaşları, mesleğin cazibesini azaltmaktadır. Kariyer yolunun net, adil ve gelişime açık olması da, nitelikli bireylerin bu mesleği tercih etmesini kolaylaştırır.

Maddi imkânların artırılması; bireyin ev eşyasının değişimi, aracın modelinin yükseltilmesi, daha çok tatil imkânı, ev alma, tasarruf yapma gibi alanlarda daha rahat hareket etme imkânının yanında kişisel gelişime kaynak oluşturmak, daha çok kitap, dergi alabilmek, daha çok sinema ve tiyatroya gidebilmek gibi pozitif sayılabilecek gelişmeleri beraberinde getirebilecektir. Ancak kabul edilebilir maddi iyileştirmenin asıl etkisi, gençler arasında mesleğe eğilimin daha çok olmasını sağlaması olacaktır. . Bu durum ülkenin zeki, düşünen, kaliteli gençlerinin öğretmenliğe meylini artırır. Böylece, üniversite tercihlerinde eğitim fakülteleri ilk sıralara yazılmaya başlayacaktır. Bu durum fakültelerin öğrenci kalitesini artıracak; kaliteli öğrenciler, kaliteli öğretim görevlilerini, kaliteli programların bulunması ihtiyacını artıracaktır. Zira Üniversiteler, bu gençlere hitap edemeyen, sorularına cevap veremeyen, ihtiyaçlarını karşılayamayan hocalarının gelişimini veya değişimini sağlayıcı önlem almak durumunda kalacaklardır. Bu kaliteli öğrenci kitlesinin 5-10 yıllık periyotta okullarda eğitici olarak göreve başlaması 20 yılı bulacak bir kan değişiminin ilk nüveleri olabilecektir. Bu yeni nesil öğretmenler gittikleri okullarda statükoya karşı mücadelelerinde güçlükler çekecek olsalar da olumlu katkılar yapacakları da ortadadır.

Özetle artırılan maddi gelir imkânları, üniversite sınavlarında yüksek puan alan öğrencilerin öğretmenlik mesleğini tercih etmesini ve öğretmenlik alanında nitelikli insan gücünün artmasını sağlar. Zekâ, disiplin, azim ve akademik başarı gibi özelliklere sahip bireylerin öğretmenliği tercih etmesi; öğrencilerin daha donanımlı bireylerle karşılaşmasına, eğitimin niteliğinin artmasına ve öğretmenlik mesleğinin toplum nezdindeki prestijinin yükselmesine katkı sağlar.

Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli ancak kaliteli öğretmenlerle mümkün olabilir. Bu da, öğretmenliği tercih edilen bir meslek, desteklenen bir kariyer ve saygı duyulan bir toplumsal rol haline getirmekle mümkündür. Politikalarda yapıcı, bütüncül ve öğretmeni odağa alan yaklaşımlar benimsendikçe, eğitimde niteliksel dönüşüm sağlanabilecektir.

Toplumsal gelişimin ve ilerlemenin en güvenilir teminatı ancak merkezine kaliteli öğretmeni alan eğitim anlayışı olacaktır.

EĞİTİMDE BUGÜN VE GELECEK : YOLLAR, YOLCULAR VE YÖNLER

Danyal SÜZGÜN

Eğitim Yöneticisi - Şehir Eğitim Kurumları

**Sadece sistemleri
değil; yöneticiyi,
uygulayıcıyı ve karar
vericiyi düşünmeye
davet ediyor.**

**Hangi yoldayız?
Kimlerle yürüyoruz?
Doğru yöne mi
gidiyoruz?
Eğitimin rotasını
yeniden sorgulamak
isteyenler için güçlü
bir çağrı!**

Eğitim, insanlığın kendini tanıma, dünyayı anlama ve geleceğini inşa etme çabasının adıdır. Bugün, teknolojinin baş döndürücü bir hızla ilerlediği, bilgilerin saniyeler içinde dolaşıma girdiği bir çağda yaşıyoruz. Eğitim de bu çağdan bağımsız kalmaz; kalmamalıdır. Ancak mesele sadece teknolojik donanımlar, ekranlar, dijital platformlar meselesi değildir. Asıl mesele, bu yeni dünyanın insanını nasıl inşa edeceğimizdir. Çünkü İmam Gazali'nin de dediği gibi, "Çocuk eğitiminde ilk adım; çocuğun kalbine hikmet tohumu ekmektir."

Bugünün eğitiminde iki temel soru öne çıkıyor: Bilgiye nasıl ulaşılır ve o bilgiyi insanlık adına nasıl anlamlı kılabiliriz?

Geçmişin eğitimi bilgiye ulaşmayı öğretirdi; geleceğin eğitimi, bilgiyi nasıl doğru sorularla yoğuracağımızı öğretecek. Ezberin yerini kavrama, otoritenin yerini diyaloga bırakması gereken bir döneme giriyoruz. Bu, öğretmenin sadece anlatan değil, rehberlik eden; öğrencinin sadece dinleyen değil, keşfeden bir özne olduğu bir dönemdir. Bu bağlamda Albert Einstein'ın "Eğitimin asıl amacı, düşünmeyi öğretmektir; ne düşüneceğini değil." sözü, bugünkü yönümüzü işaret etmektedir. İbn Sina'nın "Bilgi ezberle değil, akıl ve hikmetle kemale erer." uyarısı da bu düşünceyi tamamlar niteliktedir.

Eğitim, insanlığın kendini tanıma, dünyayı anlama ve geleceğini inşa etme çabasının adıdır. Bugün, teknolojinin baş döndürücü bir hızla ilerlediği, bilgilerin saniyeler içinde dolaşıma girdiği bir çağda yaşıyoruz. Eğitim de bu çağdan bağımsız kalamaz; kalmamalıdır. Ancak mesele sadece teknolojik donanımlar, ekranlar, dijital platformlar meselesi değildir. Asıl mesele, bu yeni dünyanın insanını nasıl inşa edeceğimizdir. Çünkü İmam Gazali'nin de dediği gibi, "Çocuk eğitiminde ilk adım; çocuğun kalbine hikmet tohumu ekmektir."

Bugünün eğitiminde iki temel soru öne çıkıyor: Bilgiye nasıl ulaşılır ve o bilgiyi insanlık adına nasıl anlamlı kılabiliriz?

Geçmişin eğitimi bilgiye ulaşmayı öğretirdi; geleceğin eğitimi, bilgiyi nasıl doğru sorularla yoğuracağımızı öğretecek. Ezberin yerini kavrama, otoritenin yerini diyaloga bırakması gereken bir döneme giriyoruz. Bu, öğretmenin sadece anlatan değil, rehberlik eden; öğrencinin sadece dinleyen değil, keşfeden bir özne olduğu bir dönemdir. Bu bağlamda Albert Einstein'ın "Eğitimin asıl amacı, düşünmeyi öğretmektir; ne düşüneneceğini değil." sözü, bugünkü yönümüzü işaret etmektedir. İbn Sina'nın "Bilgi ezberle değil, akıl ve hikmetle kemale erer." uyarısı da bu düşünceyi tamamlar niteliktedir.

Bugün sınıflarımızda yapay zekâ destekli uygulamalardan, artırılmış gerçeklik platformlarından bahsediyoruz. Ancak unutmamamız gereken bir gerçek var: Hiçbir algoritma, bir çocuğun gözlerine bakarak onun kalbinden geçenleri anlayamaz. Eğitimde esas olan; insanı insana anlatabilmektir. Kalpten kalbe giden yol hâlâ bir ekran değil, bir bakış, bir cümle, bir dokunuştur. Maria Montessori'nin "Bir çocuğa dokunmak, geleceğe dokunmaktır." sözü bu bağlamda eğitimin insani boyutuna işaret ederken, Mevlana'nın "Nice insanlar gördüm, üstlerinde elbise yok; nice elbiseler gördüm,

içlerinde insan yok." sözü ise eğitimin sadece bilgi değil, kişilik ve ruh inşası olduğunu hatırlatır. Ancak bu sanat, yalnızca sınıfın dört duvarına sığmaz. Eğitimin gücü, toplumun tüm katmanlarıyla birlikte hareket ettiğinde ortaya çıkar. Aile, okulun ilk halkasıdır; toplum ise eğitimin genişleyen dairesidir. Aileler, artık sadece destekleyen değil, birlikte üreten, birlikte dönüşen yapılar hâline gelmelidir. Bugün bir çocuğun eğitimi sadece öğretmenin değil, anne-babanın, çevrenin, hatta dijital dünyanın ortak sorumluluğudur. Yusuf Has Hacıb'in "Aile terbiyesi almamış kişi, bilgiden de nasiplenemez." sözü, eğitimin ailede başlayan bir süreç olduğunu güçlü bir şekilde ifade eder.

Yarın; bilgiyi ezberleyen değil, dönüştüren çocuklar yetiştirmek zorundayız. Bilgiye ulaşmak kolaylaştı, ama onu anlamlandırmak zorlaştı. Gelecek; yalnızca kod yazabilen değil, merhametle düşünebilen bireylerin omuzlarında yükselecek. Vicdanla bilginin, değerlerle becerilerin iç içe geçtiği bir eğitim modeli, geleceğin inşasında kilit rol oynayacak.

Bu noktada, eğitim modellerimizi de yeniden gözden geçirmemiz şarttır. Artık kalıplaşmış, herkes için aynı olan modeller yerine; bireyselleştirilmiş, beceri temelli, çok yönlü gelişimi esas alan sistemlere ihtiyaç duyuyoruz. Çocuklarımızın ilgilerine, yeteneklerine ve ruh dünyalarına uygun modeller geliştirilmeli. Bilgiyle birlikte duygu, akılla birlikte karakter eğitimi verilmelidir. Malcolm X'in "Eğitim, yarının liderlerini bugünden hazırlama aracıdır." sözü bu vizyonu tam olarak özetler.

Bu yeni yüzyılda eğitim artık sadece akademik başarı ile tanımlanamaz. Akademik eğitim, hâlâ sistemin omurgasıdır; ancak tek başına yeterli değildir. Öğrenciler, temel bilimsel bilgiyle donanmalı, analiz ve sentez yapabilmeli, eleştirel düşünebilmeli ve araştırma yapmayı öğrenmelidir. Ancak bu beceriler, diğer unsurlarla birlikte hayat bulur.

Çağın dili, aynı zamanda dillerin çokluğu olmuştur. Dil eğitimi, yalnızca kelime ezberlemek değil; bir başka kültürü anlamaya açılan kapıdır. İngilizce, Arapça, Türkçe ya da başka bir dil... Hepsi öğrencinin düşünce ufkunu genişletmeli, dünyayı anlamlandırmasına katkı sağlamalıdır. Yeni çağın bireyi, farklı kültürleri tanıyan, dünyayla bağlantı kurabilen çok dilli ve çok sesli bir birey olmak zorundadır.

İbn Haldun'un "İnsan beyni işlenmeye muhtaç topraktır; ne ekersen onu biçersin." sözü ise bu toprağa değerler ekmeden sadece bilgi ekmenin, çorak bir zihin üretmek olduğunu hatırlatır. Değerler eğitimi eğitimin ruhudur. Teknoloji ilerleyebilir, bilgi artabilir ama değerler eksikse, insanlık geriye gider. Saygı, sabır, adalet, empati, sorumluluk, tevazu... Bunlar sadece ailede değil, okulun her alanında yaşatılmalı, her öğretmenin kişiliğinde görünür olmalıdır.

Sosyal, sanatsal ve sportif etkinlikler de eğitimin vazgeçilmez parçasıdır. Bedenini tanımayan zihin, düşüncesini sağlıklı taşıyamaz. Ritmi olmayan kalp; hayatta ahengi yakalayamaz. Öğrenci sadece dersle değil, müzikle, sporla, tiyatroyla, doğayla, insanla temas kurarak gelişir. Sahneye çıkan, takımda oynayan, sahada terleyen çocuk, aynı zamanda özgüven kazanır, aidiyet duygusunu pekiştirir.

Tüm bu sürecin yönlendirilmesinde en önemli yapı taşlarından biri de rehberliktir. Akademik başarı kadar, psikolojik sağlamlık da eğitimin merkezindedir artık. Öğrenciyi sadece sınavlara değil, hayata hazırlamak gerekir. Onun kaygılarını anlamak, duygularını yönetmesini sağlamak, iç dünyasına kulak vermek... İşte rehberliğin yeni yüzyıldaki temel görevi budur.

Bu büyük dönüşümde en büyük sorumluluk ise öğretmene düşüyor. Öğretmen, sadece ders anlatan değil; değişen dünyanın ruhunu öğrencisine taşıyan öncüdür. Bu nedenle her öğretmen, kendi iç yolculuğuna çıkmalı; mesleki ve kişisel gelişimini sürekli yenilemelidir. Çağ

değişiyor, nesil değişiyor, bilgi biçim değiştiriyor; öğretmen de bu dönüşümde bilge bir kaptan gibi hem donanımını artırmalı hem de yönünü korumalıdır. John Dewey'in "Eğitim hayat için hazırlık değil, hayatın ta kendisidir." sözü, bu anlayışın özüdür. İmam Maturidi'nin "İlim, insanın kendini tanımasına vesile olur." ifadesi ise öğretmenin yolculuğunun önce kendinden başlaması gerektiğini hatırlatır.

Tüm bu temel bileşenler ışığında, yeni dünyada insanı inşa ederken insanlığın en saf gücünün ve varlık özünün eğitim olduğu gerçeğiyle geleceğe yürüdüğümüz yolda biliyoruz ki değişim artık kaçınılmaz. Ama biz, değişimin nereye ve ne amaçla olacağını belirlemek zorundayız. Bunun için eğitimciler olarak yeniden düşünmeli, yeniden tasarlamalı, yeniden inşa etmeliyiz. Okullar sadece derslerin işlendiği değil; insanın insanla buluştuğu, düşüncenin değerle yoğrulduğu, yüreğin akılla harmanlandığı mekânlar olmalıdır.

Bugün, bir bütünün yapı parçacıkları olan fert, toplum ve eğitim dünyası olarak kendimize şu soruyu sormalıyız! "Çocuklarımızı sadece iyi bir sınav sonucu için mi hazırlıyoruz; yoksa iyi bir hayat, iyi bir insan, iyi bir gelecek için mi?"

Eğer cevabımız ikincisiyse, doğru yoldayız.

Bugün ve gelecek arasında bir köprü kurmak bizim elimizde. Bu köprünün adı ise anlamlı eğitimidir. Bilgiden bilince, bireyden topluma, bugünden yarına uzanan bir köprü...

Ve biz, bu köprüyü kuran yol ustalarıyız.

Ve Umut her zaman var.

BİLİNÇSİZ ÖNYARGILARIMIZ

Naci BEKTAŞ
Eğitimci Yazar

Davranışlarımızı özgürce yönettiğini düşündüğümüz aklımız, zihin dünyamızda kayıtlı olan görünen ve görünmeyen tarafları ile bilincimizin gölgesinde kararlar vererek çalışır.

Bizler zihnimizin en ücra köşelerinde bilinçsiz önyargılarımızın olduğu bu karanlık dünyanın aslında ne yerini ne de tam anlamıyla adını biliriz.

Bazılarımız bilinçaltı veya bilinçdışı dese de hakkında bilmekten çok hissettiğimiz bir gerçek var.

O da, aklımızın kalbimizin ve bilincimizin ister istemez bu karanlık güç tarafından zapturapt altında olduğu gerçeği.

Bu yüzden görünen taraflarımızın görünmeyenlerden, bilinen taraflarımızın bilinmeyenlerden çok daha fazla olduğu bir aysberg gibiyiz hepimiz.

Bu karanlık tarafımızda yaşar sakın görünümlü trafik canavarlarımız. Bu karanlık tarafımızda yaşar güzel görünümlü şeytanlarımız.

Bu karanlık tarafımızda yaşar ahlak ve namus timsali(!) sapıklarımız.

Ve bu karanlık tarafımızda yaşar fani insan görünümlü ilahlarımız. Masum olduğunu düşündüğümüz nice suçlular bu karanlık mağaralarında gizlenirler.

Adil olduğuna inandığımız nice zalimler bu mağaraları mesken tutarlar.

İnsanları sevgi ve şefkatle kucaklayan nice zorbalar gene bu karanlık mağaralarda yaşarlar.

Bu karanlık mağaralar uzaklarda değil hepimizin zihinlerinde gizlenirler aslında.

Bazen başkalarının kazıp içine attığı kuyular kadar derinlerde.

Bazen de ellerimizle inşa ettiğimiz zindanlar gibi benliğimizin en diplerinde. Gerçek şu ki öğrendiklerimizle ve bildiklerimizle de yaşamayız, inançlarımızla ve hissettiklerimizle de yaşamayız.

Sadece bilinçsiz önyargılarımızla bakarak ve bilinçsiz önyargılarımızla kararlar alarak yaşarız.

Görünmeyeni fark ettiren, bilmediğimizi düşündüğümüzü yeniden sorgulatan bu metin; önyargılarımızın, kararlarımızı ve hayatımızı nasıl sessizce şekillendirdiğini gözler önüne seriyor.

YAZ TATİLİNDE DERİN UÇURUM

Adem KEVEN
Eğitim Yöneticisi - Yazar

**Eğitim aralarına
gizlenen zihinsel
boşluklar,
motivasyon
kayıpları ve
fark edilmeden
büyüyen
uçurumlar...**

**Bu yazı, tatilin
sadece dinlenme
değil, aynı zamanda
dikkat isteyen bir
dönem olduğunu
hatırlatıyor.
Okuyun, fark
edin, tedbir alın!**

Haziran ayının ortalarında çalan son ders zili, çocuklar için bir özgürlük melodisidir çoğu zaman. Kalem defter bir kenara bırakılır, sabah erken kalkmalar unutulur, okul çantası bir daha eyle kadar açılmamak üzere rafa kaldırılır. Tatilin çocuklar için gerekli bir soluklanma olduğu konusunda kimsenin şüphesi yok. Ancak son yıllarda yapılan bilimsel araştırmalar bize şu gerçeği ısrarla gösteriyor: Yaz tatili yalnızca bir dinlenme dönemi değil; aynı zamanda ciddi bir öğrenme kaybı dönemidir.

Amerika'da 39 ayrı araştırmanın analiz edildiği bir çalışmaya göre, öğrenciler yaz tatili boyunca öğrendiklerinin %20 ila %34'ünü kaybediyor. Özellikle matematik ve okuma becerileri, bu uzun boşluk süresinden en çok etkilenen alanlar arasında. Türkiye'de yapılan araştırmalar da benzer şekilde, yaz tatilinde çocukların akademik anlamda geri düştüğünü, okul başladığında ise öğretmenlerin yılın ilk birkaç ayını "kayıpları telafi etmeye" ayırmak zorunda kaldıklarını ortaya koyuyor.

Daha da düşündürücü olan şu: Bu öğrenme kaybı her çocukta aynı düzeyde yaşanmıyor. Ailesiyle birlikte kitap okuyan, sohbet eden, çevresiyle anlamlı etkileşimde bulunan çocuklar bu süreçten neredeyse hiç etkilenmeden çıkarken; ilgisiz, rehbersiz ve dijital içeriklere mahkûm bırakılan çocuklar yazdan yalnızca fiziksel olarak büyümüş olarak dönüyorlar. Bilişsel anlamda ise yerinde saymak bir yana, geriye doğru gidiyorlar.

Bu tablo, bizi şu kritik soruyla baş başa bırakıyor: Tatili sadece "boş zaman" olarak mı değerlendirmeliyiz, yoksa içinde öğrenmeyi de barındıran bir gelişim fırsatına mı dönüştürmeliyiz?

Elbette hiçbir çocuk yaz tatilini ödevle, testle, disiplinle geçirmek zorunda değil. Ancak günde sadece 30-60 dakikalık nitelikli bir okuma, bir küçük yazı çalışması, bir sayı oyunu ya da anlamlı bir aile sohbeti bile çok şey değiştirebilir. Tatil sürecini okul gibi değil ama yaşamın içinden bir öğrenme süreci gibi yaşamak mümkün. Bahçede toprakla uğraşmak, pazarda ölçü birimlerini öğrenmek, dedeyle nene ile anı dinlemek, bir kitabın ardından üzerine konuşmak... Bunların hepsi birer öğrenme biçimidir. Yeter ki çocuk unutmasın, hayatın öğrenmekle iç içe olduğunu.

Özellikle dijital çağda, çocukların tatil boyunca ekrana teslim edilmesi, öğrenme kaybını sadece hızlandırmakla kalmıyor; aynı zamanda zihinsel tembelliği kalıcı hale getiriyor. Bu yüzden yaz tatili, çocukların sadece fiziksel değil, bilişsel ve duygusal olarak da beslenmeleri gereken bir dönemdir.

Peki biz eğitimciler olarak ne yapabiliriz? Tatil öncesi aileleri bilinçlendirmek, onlara yönlendirici kitapçıklar sunmak, çocuklara hedefli ama keyifli yaz görevleri vermek, hatta kısa süreli yaz atölyeleri planlamak bu süreçte büyük fark yaratabilir.

Şu gerçeği unutmayalım: Eğitim sadece okulda olmaz. Çocuk öğrenmeyi sadece sınıfta değil, evde, parkta, tarlada, mutfakta, sokakta da sürdürür. Tatil, çocuğun dünyasını keşfettiği bir mevsimdir. Ama o keşif yolculuğunun yanında bizler pusula olmazsak, çocuklar ya yolunu kaybeder ya da hep aynı yerde dolaşıp dururlar.

Şu gerçeği unutmayalım: Eğitim sadece okulda olmaz. Çocuk öğrenmeyi sadece sınıfta değil, evde, parkta, tarlada, mutfakta, sokakta da sürdürür. Tatil, çocuğun dünyasını keşfettiği bir mevsimdir. Ama o keşif yolculuğunun yanında bizler pusula olmazsak, çocuklar ya yolunu kaybeder ya da hep aynı yerde dolaşıp dururlar.

Bu yaz, çocuklarımızın sadece güneşten değil, bilgi ve sevgiden de ışık almalarını sağlayalım. Çünkü öğrenme, yılın 12 ayı devam eden bir serüvendir – rehberliği eksikse, yarıda kalan bir hikâyeye dönüşür.

Yaz Tatilinde Öğrenme Kaybını Önlemek İçin Ailelere 7 Öneri

• Her Gün 30 Dakika Kitap Okuma Zamanı

Çocuğunuzun ilgi alanına uygun kitaplarla okuma saatleri oluşturun. Beraber sessizce okuyabilir ya da sırayla sesli okuma yapabilirsiniz.

• Günlük Sohbetler ve Anlatma Etkinlikleri

Akşam yemeklerinde "Bugün ne öğrendik?" veya "Haydi bana bir hikâyeye anlat" gibi küçük sorularla ifade becerilerini destekleyin.

• Doğayla ve Günlük Yaşamla Öğrenme

Bahçede bitki yetiştirmek, markette para üstü hesaplatmak, bir tarife göre yemek yapmak gibi etkinliklerle pratik zekâyı canlı tutun.

• Ekran Süresine Sınırlama, İçeriğe Rehberlik

Eğitsel içerikleri tercih edin, izlediği şeyler üzerine sohbet edin. Ekranı değil sizi rehber alsın.

• Basit Yazı ve Günlük Tutma Alışkanlığı

Haftalık duygularını, öğrendiklerini veya tatil anılarını yazabileceği küçük bir defter hediye edin.

• Ailece Mini Projeler Yapın

Bir konu belirleyip birlikte araştırma yapın. Poster hazırlamak, küçük bir sunum ya da gezi sonrası gözlem raporu yazmak hem eğlenceli hem öğretici olabilir.

• Sadece Zihin Değil, Kalp de Gelişmeli

Bir yaşlıyı ziyaret etmek, bir hayvana su vermek, bir komşuya yardım etmek gibi küçük iyiliklerle karakter gelişimine destek olun.

SUYUN KALDIRMA KUVVETİ

Halil Öz
Eğitimci Yazar

**Bu metin; kutsalla
günahın, gerçekte
parodinin, vicdanla
sistemin karşılaşma
anıdır. Okuruna
sadece bir metin
değil, bir vicdan
terazisi sunuyor.**

Bu yazıda bilinçli olarak
noktalamaya müdahale
edilmemiştir.

Yollar yürüyor ben duruyorum.sırtımda ayak izleri.sanço katırını
sırtlamış isanın çarmıhı gibi katır deyip geçme katır da katırmış yani
çarmıhta çarmıh günaha son çağrı maria magdalena günahsız olan
atsın ilk taşı kazançakis anna bovary

senin önünde değil tüm acı
çekenlerin önünde eğiliyorum dedi
erdemli katil rasko ağladı
dostoyevski sen petersburgun tüm
fahişeleri haşyetle
titredi.başpiskopos kutsadı fahişeleri
ürdün nehri eriha jerusselam,vaftizci
yahya maria kutsal yüke ram olmuş
klimanjarodan inen tılsım düz ovayı
kaplamış.rüzgar gülleri döner de
döner.meşgul etmeyin beni evrensel
insan hakları beyannamesini
yazacağım daha.george
w.washington anayasayı ilan
edecek.rezervuarlara yerliler dağa
bayıra ovaya beyazlar
yerleşecek.şehirler mi orası lanetli
cüzamlılara ayrıldı.kahrolasın
kolomb keşfetmek zorunda mıydın
amerikayı!? zoru neydi aklının

sonra.sonra vespuçi amerikano
kapoçino nusr-et,pes et artık
alpaçino.marlon baba seni de
kutsasın papa vatikano allegro
chopin nocturne kutsal kadeh tuz
ekmek şarap son yemek son ihanet
tamam Yahu da Leonardo da vinci...
Noha kadim sırları da aldı mıydı
gemiye enri enkil anu son Ra mısır
Tora nabukadnezar dergahta
okuduğun eski atik çok ezoterik
duvarcı ustası hiram topkapıda
harem...işaret verildi dul kadının
oğlu zorda biraderler
zerzevanda.beyoğlu neva şalom
istiklalde buluşalım panteon mitra
her şey yolunda da niçin imla nokta
yok burada
Meşgul etme git işine.kusura
bakmayın bayım ben işsizim.

SADECE "EUZÜBİLLAHİME ŞŞEYTANİRRACİM" DEMEKLE MÜMKÜN MÜDÜR ŞEYTANDAN SİĞİNMAK?

Naci BEKTAŞ
Eğitimci Yazar

Farklı sıfatlarla hayatımızda varlığını hissettiren "şeytan" imgesi insanla birlikte var olan ve yaşamını ancak insanın benliğinde sürdüren bir virüstür. O yüzden, o bazen "Gurur" olur süflî şeylerin cazibesine kapılarak onlarla avunmamıza ve oyalanmamıza yol açar.

Bazen "kibir" olur herkesin birer cüce, kendimizin ise bir dev olduğunu hissettirerek kabartır nefislerimizi. Bazen "hased" olarak tezahür edip kıskançlık oklarını atarak yaralar bizi seven gönülleri.

Bazen "Marîd" olur aklımızın ve vicdanımızın evet dediği şeylere bile kör bir inatla hayır dedirtir bizlere.

Ve bazen de "Vesvas" olup kalplerimizin kuruntu ve vesvese ile hastalanıp içten içe çürümesine yol açar.

Kerim Kur'an şeytanı bu ve buna benzer özellikleri ile çoğunlukla, "insanları kötülöklere sürükleyen, onları Allah'ın tasdik ettiğı her güzel işten

saptırmak için ayartmaya ve vazgeçirmeye çalışan fizyolojik olmayan imgesel bir motif olarak tasvir eder.[1]

Buna ilaveten şeytani çeldirici ve ayartıcılardan korunmamız için zihnimizi ve kalbimizi akıl ve irademizi kullanarak tevekkül ve teslimiyet içinde tutmamız gerektiğini söyler.

Şeytanın yani şeytani dürtülerin, inanan ve yalnız Rablerine tevekkül eden kimseler üzerinde aslında hiç bir hâkimiyeti olamayacağını[2] ve Kur'an okuduğumuz zaman, şeytani insiyaklardan Allah'a sığınmamızı[3] yani bir zihin odaklanması ve temizliği yapmamızın gerekli olduğunu ifade eder.

Şüphesiz bu sevki ilahi kalplerin doğru yoldan sapmaması ve zihinlerin Kur'an-ı Hakîmin vazettiğı kadim gerçeklere göre arıtılması ve yönlendirilmesine matuf bir emri ilahidir.

Yoksa adet olduğı veçhile, katiyetle Kur'an'ı kıraat etmeye başlarken sadece dilimizle zikretmek zorunda olduğumuz bir ezber cümle değildir.

**Eûzü dedin
ama şeytan
hâlâ içerde mi?**

**Hakikatin
derinlerine bir
yolculuk.**

**Şeytan
sandığın kadar
uzakta değil.**

DİPLOMA MI, DENEYİM Mİ? İNGİLTERE’NİN YENİ ÜNİVERSİTE MODELİ TÜRKİYE İÇİN NE ANLATIYOR?

Dr. Belma UYSAL

Eğitim Yöneticisi - Educampus London Kurucusu

**Akademik başarıyı
yaşam başarısıyla
eşitlemek ne kadar
doğru?**

**Peki, üniversite
herkes için
gerçekten en uygun
yol mu?**

**Bu yazı, sadece bir
eğitim tercihi değil;
aynı zamanda bir
kültür, fırsat eşitliği
ve gelecek tasarımı
meselesine ışık
tutuyor.**

Türkiye’de her yıl binlerce genç üniversiteye giriyor ama birçoğu mezun olduğunda hala ne yapacağını bilmiyor.

İngiltere ise “okurken öğren, mezun olmadan meslek sahibi ol” diyor. Peki bu iki sistem arasında fark sadece derslerin verildiği yerlerin fiziksel farklılığından ibaret değilse, ne?

Her yıl binlerce gencimiz üniversite hayaliyle yola çıkıyor. Aileler yıllarca birikim yapıyor, öğrenciler sınav stresine giriyor, üniversiteye adım atıldığında ise büyük umutlarla beklenen “meslek sahibi olma” süreci başlıyor. Fakat ne yazık ki Türkiye’de yükseköğretimin gerçeği, artık bu hayalleri karşılamaktan oldukça uzak. Bugün Türkiye’de 200’e yakın üniversite var. Ancak bu sayı yanıltıcı. Zira bu üniversitelerin büyük bir kısmı nitelikten çok “isim” taşıyor. Apartman dairelerinden bozma kampüslerde, uygulama yerine teorik ezberlerle yürütülen eğitim sisteminde, gençlerimiz diplomaya ulaşırlar da mesleğe ulaşamıyorlar. Çünkü üniversite eğitimi, teorik bilgiyle donanıyor ama pratik beceriyle buluşmıyor.

Oysa bir mesleği öğrenmek, yüzyıllardır bilinen bir gerçeğe dayanır: Yaparak, yaşayarak, sahada öğrenmek. Bir mesleği öğrenmek, sadece sınıfta oturmakla olmaz. Bu ilke, kadim Osmanlı’dan bu yana bilinir. Ahilik kültüründe çıraklık, kalfalık, ustalık gibi aşamalar; bireyin sahada deneyimle öğrenmesini zorunlu kılar. Bu yaklaşım bugün gelişmiş ülkelerde modern formlarıyla yaşatılıyor.

İngiltere tam da bu noktada köklü bir dönüşüm yaptı:

Bugün İngiltere’de gençler sadece kampüs sıralarında eğitim almakla yetinmiyor. Lisans Düzeyinde Çıraklık (Degree Apprenticeship) sistemi sayesinde bir öğrenci, bir yandan üniversite diploması alırken diğer yandan bir iş yerinde maaşlı olarak çalışıyor, öğreniyor, deneyim kazanıyor. Üniversiteye Para Vermiyor, Üstüne Maaş Alıyorlar İngiltere’de üniversiteler yerel vatandaşlar için dahi ücretli. Öğrenciler, bu ücretleri devletin sağladığı öğrenim kredisiyle karşılıyorlar. Bu krediler, mezuniyet sonrası belli bir gelir seviyesine ulaşılmadan geri ödenmiyor.

Ancak Lisans Düzeyinde Çıraklık (Degree Apprenticeship) modelinde öğrencinin ne kredi borcu oluyor, ne de harç ödemesi. Tam tersine:

- Üniversite ücretleri işveren ya da devlet tarafından karşılanıyor,
- Öğrenci üniversiteye ücretsiz gidiyor,
- Bir iş yerinde tam zamanlı çalışıyor,
- Gerçek bir kariyer yolculuğuna adım atıyor,
- Hem sahada öğreniyor hem de maaş alıyor.

Bu sistem, üniversiteyi yalnızca bilgi aktaran bir kurum olmaktan çıkarıp, iş hayatına doğrudan hazırlayan bir yapı haline getiriyor.

Türkiye’de Ne Oluyor?

Türkiye’de bu modelin yokluğu derin bir yapısal sorunun göstergesidir. Üniversitelerle iş dünyası arasında neredeyse hiçbir organik bağ bulunmamakta. İşverenler mezunlara “deneyimsizsin” derken, öğrenciler hatta yeni mezunlar “deneyim kazanacak yer yok” diye yakınıyor. Oysa İngiltere modeli, bu döngüyü tamamen kırıyor: üniversite, işveren ve öğrenci aynı denklemden buluşuyor.

Türkiye’de gençlerimiz çoğu zaman sadece sınıfta dinledikleri teorik derslerle “güya” meslek sahibi oluyor. Ancak mezun olduklarında sahaya

çıkınca gerçeklerle yüzleşiyorlar: Yeterli deneyimleri yok, piyasa ihtiyaçlarına uzaklar ve işverenler “deneyimsiz” oldukları gerekçesiyle onları tercih etmiyor. Bu tablo, aslında bir eğitim sisteminin ülkenin iş gücü yapısıyla ne kadar kopuk olduğunu gösteriyor. Üniversiteler kendi içinde döngüsel bir bilgi üretimine devam ederken, dış dünyayla – özellikle sektörle – neredeyse hiçbir bağı kalmamış durumda.

Gençlerimize sadece diploma değil, deneyim, özgüven ve mesleki yeterlilik kazandıran bir eğitim modeli sunmalıyız.

Belki de artık şu soruyu daha sık sormanın zamanı geldi:

“Diploma mı, deneyim mi? Hangisi geleceği inşa eder?” İngiltere Modelinden Alınacak Dersler İngiltere modeli üniversite, öğrenci ve işveren üçlüsünü aynı denklemden buluşturuyor.

Türkiye’de bu sistemin uygulanabilir olması için:

- Üniversite müfredatları yeniden tasarlanmalı,
- İş dünyası eğitim sistemine entegre edilmeli,
- Akademisyenler saha deneyimi olan kişilerle birlikte çalışmalı,
- Eğitim sadece “anlatılan” değil, “yaşatılan” bir süreç haline gelmeli.

Türkiye’nin güçlü meslek lisesi altyapısı, organize sanayi bölgeleri ve genç nüfusu düşünüldüğünde, benzer bir modelin ülkemizde hayata geçmesi mümkün. Yeter ki siyasi irade ve akademik cesaret bu yönde birleşsinsin.

Sonuç: Gelecek Sahada Kazanılır

Yükseköğretim artık sadece “diploma” ile ölçülemez. Gençlerin geleceği, onların sadece ne bildikleriyle değil, ne yapabildikleriyle şekillenecek. İngiltere’nin “lisans düzeyinde çıraklık” modeli bize çok net bir şey söylüyor: Kampüs duvarlarının dışına çıkmadan gerçek meslek öğrenilemez. Üniversiteyi, dört yıl

boyunca ders dinlenip sonra “haydi şimdi meslek sahibi ol” denilecek bir yer olmaktan çıkarmalıyız. Gelecek; yaparak, çalışarak, uygulayarak, hata yaparak, deneyerek kazanılır. Gençlerin başarısı, sadece ne bildikleriyle değil, ne yapabildikleriyle ölçülür. İngiltere’nin lisans düzeyinde çıraklık modeli (Degree Apprenticeship), eğitim sistemimizi yeniden düşünmek için güçlü bir ayna olabilir. Ve bu aynada kendimize dürüstçe bakma zamanı çoktan geldi.

Türkiye’de her yıl binlerce genç üniversiteye giriyor ama birçoğu mezun olduğunda hala ne yapacağını bilmiyor.

İngiltere ise “okurken öğren, mezun olmadan meslek sahibi ol” diyor. Peki bu iki sistem arasında fark sadece derslerin verildiği yerlerin fiziksel farklılığından ibaret değilse, ne?

Her yıl binlerce gencimiz üniversite hayaliyle yola çıkıyor. Aileler yıllarca birikim yapıyor, öğrenciler sınav stresine giriyor, üniversiteye adım atıldığında ise büyük umutlarla beklenen “meslek sahibi olma” süreci başlıyor. Fakat ne yazık ki Türkiye’de yükseköğretimin gerçeği, artık bu hayalleri karşılamaktan oldukça uzak. Bugün Türkiye’de 200’e yakın üniversite var. Ancak bu sayı yanıltıcı. Zira bu üniversitelerin büyük bir kısmı nitelikten çok “isim” taşıyor. Apartman dairelerinden bozma kampüslerde, uygulama yerine teorik ezberlerle yürütülen eğitim sisteminde, gençlerimiz diplomaya ulaşırlar da mesleğe ulaşamıyorlar. Çünkü üniversite eğitimi, teorik bilgiyle donanıyor ama pratik beceriyle buluşmıyor.

Oysa bir mesleği öğrenmek, yüzyıllardır bilinen bir gerçeğe dayanır:

Yaparak, yaşayarak, sahada öğrenmek. Bir mesleği öğrenmek, sadece sınıfta oturmakla olmaz. Bu ilke, kadim Osmanlı’dan bu yana bilinir. Ahilik kültüründe çıraklık, kalfalık, ustalık

gibi aşamalar; bireyin sahada deneyimle öğrenmesini zorunlu kılar. Bu yaklaşım bugün gelişmiş ülkelerde modern formlarıyla yaşatılıyor.

İngiltere tam da bu noktada köklü bir dönüşüm yaptı:

Bugün İngiltere’de gençler sadece kampüs sıralarında eğitim almakla yetinmiyor. Lisans Düzeyinde Çıraklık (Degree Apprenticeship) sistemi sayesinde bir öğrenci, bir yandan üniversite diploması alırken diğer yandan bir iş yerinde maaşlı olarak çalışıyor, öğreniyor, deneyim kazanıyor. Üniversiteye Para Vermiyor, Üstüne Maaş Alıyorlar İngiltere’de üniversiteler yerel vatandaşlar için dahi ücretli. Öğrenciler, bu ücretleri devletin sağladığı öğrenim kredisiyle karşıyorlar. Bu krediler, mezuniyet sonrası belli bir gelir seviyesine ulaşılmadan geri ödenmiyor.

Ancak Lisans Düzeyinde Çıraklık (Degree Apprenticeship) modelinde öğrencinin ne kredi borcu oluyor, ne de harç ödemesi. Tam tersine:

- Üniversite ücretleri işveren ya da devlet tarafından karşılanıyor,
- Öğrenci üniversiteye ücretsiz gidiyor,
- Bir iş yerinde tam zamanlı çalışıyor,
- Gerçek bir kariyer yolculuğuna adım atıyor,
- Hem sahada öğreniyor hem de maaş alıyor.

Bu sistem, üniversiteyi yalnızca bilgi aktaran bir kurum olmaktan çıkarıp, iş hayatına doğrudan hazırlayan bir yapı haline getiriyor.

Türkiye’de Ne Oluyor?

Türkiye’de bu modelin yokluğu derin bir yapısal sorunun göstergesidir. Üniversitelerle iş dünyası arasında neredeyse hiçbir organik bağ bulunmamakta. İşverenler mezunlara “deneyimsizsin” derken, öğrenciler hatta yeni mezunlar “deneyim kazanacak yer yok” diye yakınıyor. Oysa İngiltere modeli, bu döngüyü

tamamen kırıyor: üniversite, işveren ve öğrenci aynı denklemde buluşuyor.

Türkiye’de gençlerimiz çoğu zaman sadece sınıfta dinledikleri teorik derslerle “güya” meslek sahibi oluyor. Ancak mezun olduklarında sahaya çıkınca gerçeklerle yüzleşiyorlar: Yeterli deneyimleri yok, piyasa ihtiyaçlarına uzaklar ve işverenler “deneyimsiz” oldukları gerekçesiyle onları tercih etmiyor. Bu tablo, aslında bir eğitim sisteminin ülkenin iş gücü yapısıyla ne kadar kopuk olduğunu gösteriyor. Üniversiteler kendi içinde döngüsel bir bilgi üretimine devam ederken, dış dünyayla – özellikle sektörle – neredeyse hiçbir bağı kalmamış durumda. Gençlerimize sadece diploma değil, deneyim, özgüven ve mesleki yeterlilik kazandıran bir eğitim modeli sunmalıyız.

Belki de artık şu soruyu daha sık sormanın zamanı geldi:

“Diploma mı, deneyim mi? Hangisi geleceği inşa eder?” İngiltere Modelinden Alınacak Dersler İngiltere modeli üniversite, öğrenci ve işveren üçlüsünü aynı denklemde buluşturuyor.

Türkiye’de bu sistemin uygulanabilir olması için:

- Üniversite müfredatları yeniden tasarlanmalı,
- İş dünyası eğitim sistemine entegre edilmeli,

- Akademisyenler saha deneyimi olan kişilerle birlikte çalışmalı,
- Eğitim sadece “anlatılan” değil, “yaşatılan” bir süreç haline gelmeli.

Türkiye’nin güçlü meslek lisesi altyapısı, organize sanayi bölgeleri ve genç nüfusu düşünüldüğünde, benzer bir modelin ülkemizde hayata geçmesi mümkün. Yeter ki siyasi irade ve akademik cesaret bu yönde birleşsinsin.

Sonuç: Gelecek Sahada Kazanılır

Yükseköğretim artık sadece “diploma” ile ölçülemez. Gençlerin geleceği, onların sadece ne bildikleriyle değil, ne yapabildikleriyle şekillenecek. İngiltere’nin “lisans düzeyinde çıraklık” modeli bize çok net bir şey söylüyor: Kampüs duvarlarının dışına çıkmadan gerçek meslek öğrenilemez. Üniversiteyi, dört yıl boyunca ders dinlenip sonra “haydi şimdi meslek sahibi ol” denilecek bir yer olmaktan çıkarmalıyız. Gelecek; yaparak, çalışarak, uygulayarak, hata yaparak, deneyerek kazanılır. Gençlerin başarısı, sadece ne bildikleriyle değil, ne yapabildikleriyle ölçülür. İngiltere’nin lisans düzeyinde çıraklık modeli (Degree Apprenticeship), eğitim sistemimizi yeniden düşünmek için güçlü bir ayna olabilir. Ve bu aynada kendimize dürüstçe bakma zamanı çoktan geldi.

SÜPERMEN EBEVEYNLER (!)

Yasin ABAY
Eğitim Yönetcisi

**Aşırı korumacılığın
gölgesinde büyüyen
bir nesil...**

**Bu yazı; ebeveynlik,
eğitim ve toplumsal
dönüşüm üzerine
sadece
düşündürmüyor,
aynaya bakmaya
da davet ediyor.**

Süpermen' ebeveynlerimiz sayesinde okullarda ve toplumumuzda gördüğü her şeyi isteyen, doyumsuz, sorumsuz, kaygısız, çabuk sıkılan ve en kötüsü ise mutsuz çocuklar yetişiyor.

"Benim çocuğum asla öyle bir şey demez, yapmaz"

"Çocuğum neden düşük aldı?"

"Çocuğum Ali'nin yanında oturmasın"

**"Çıkışta tüm kitaplarını kendi taşımış ve 2 tanesi kaybolmuş
ne olacak?"**

"Neden bu kadar çok/az ödev veriyorsunuz?"

"Orda nöbetçi yok muydu? Biz markete bile yollamıyoruz"

Çoğu öğretmenin sıklıkla duyduğu bu cümleler günümüzde öğretmenlerimizi meslekten soğutuyor. Çocukların hiçbir talebi olmadığı halde anne-babalar neredeyse tebeşiri eline alacak ve ders anlatacak seviyede öğretmenlere ve eğitime yanlış müdahalelerde bulunuyorlar. Elbette her velinin çocuğunun eğitimi ve gelişimi ile ilgilenmesi doğaldır ve hakkıdır ancak son 10 yılda değişen veli profili sizce de öğretmenleri olumsuz etkilemiyor mu?

'Eski' tip, 'eti senin kemiği benimci' velilerin sayısı kaybolmaya doğru gidiyor. Veliler artık çocuklarını sonsuz güvenle, gözü arkada kalmadan okullarına ve öğretmenlerine emanet edemiyor. Teknolojinin gelişmesi sonucu her an her şeyden haberdar olabiliyor olmamız bunda büyük etken. Günümüz velilerinin büyük bir çoğunluğunun ellerinde akıllı telefonlar bulunuyor ve maalesef yine büyük bir çoğunluğu zamanının büyük bir kısmını sosyal medyada gezinerek, dizi izleyerek ya da oyun oynayarak boşa harcıyorlar. Bu sebeple çocuklarına yeterince aktif vakit ayıramıyorlar. Çocuğunu parka götüren bir anne geçirdikleri 60 dakikanın en az 45 dakikasını telefonuna bakarak geçiriyor ve bilinçsiz bir şekilde çocuğuyla ilgilendiğini düşünüyor.

İşin eğitime müdahale kısmı ise daha vahim bir durum. Öğretmenlik mesleği ve öğretmenler özleri gereği çocuğu bulunan her ailenin gündem konusudur. Akşam yemeklerinde toplanan aileler çocukların okulu ve öğretmenleri ile ilgili rahat bir şekilde konuşup eleştirilerde bulunabilirler ve öğretmenlerin hiç hata yapma lükslerinin olmadığı algısı vardır. Oysa çocuklar için hayati önem taşıyan öğretmenlerin de övgüye, motivasyona ihtiyaçları var. Özellikle annelerin kendi aralarında kurdukları sosyal medya mesajlaşma grupları öğretmenlerin linç edildiği uygulamalara dönüşmekte ve sadece hata, eksik, yanlış tespit edilen paylaşımlar yapılmaktadır. Öğrenci iken öğretmenler odasının bulunduğu koridordan bile geçmekten korkan çocuklar büyüdüler ve şimdi öğretmenlere işlerini öğretmeye kalkıyorlar. Çocuklarını kendi yapamadıkları işleri yapsın, ulaşamadıkları hedeflere ulaşsın diye okula yolluyorlar. Bunu yaparken ise çocuklarının yapması gereken sorumlulukların hiçbirini

yaptırmıyorlar. Çocukların ödevleri dahil, yapması gereken her şeyi anne-babalar yapıyor. Çocukların kağıtlarına itiraz ediyorlar, odalarını topluyorlar, alışverişlerini yapıyorlar, kıyafetlerini seçip kendileri giydiriyorlar. Çocuklarına 'sanal bebek' muamelesi yapıyorlar. Böylece başkalarına bağlı, kendine güvensiz, duygusal çalkantılı, çekingen çocuklar yetişiyor. Anne-babaların birer 'süpermen' gibi çocuklarının her sorununa yetişip(!) müdahale etmeleri çocukların yeteneklerini ve başarılarını da olumsuz etkiliyor. İlkokulu bitirecek yaşa geldiği halde yemeğini annesinin yedirmesini bekleyen, annesi tarafından yıkanan çocuklar var. Çocukların gelişimleri bu aşırı korumacı kalkan yüzünden hiçbir mesafe alamıyor. Hatta bu tip çocuklar arkadaşlık ilişkilerinde de sıkıntılar yaşayabiliyor. 'Süpermen' ebeveynlerimiz sayesinde okullarda ve toplumumuzda gördüğü her şeyi isteyen, doyumsuz, sorumsuz, kaygısız, çabuk sıkılan ve en kötüsü ise mutsuz çocuklar yetişiyor. Çocuklar ellerinizde tutup büyük bir hırsıyla oyunlar oynadığınız playstation kolu değil. Eğer öyle olduğunu düşünüyorsanız şimdiden uyarayım ki kol bozuk!

Değerli anne-babalar veliler, çok geçmeden, sürekli giydiğiniz şu süper kahraman pelerinini çocuklarınıza vermelisiniz. Çocuklarımız kendilerini değerli hissetmeli, 'yapabiliyorum, başarabiliyorum' kelimeleri ruhlarının, beyinlerinin, vücutlarının en önemli yerlerine taşınmalıdır. Bırakın çocuklar hatalar yapsın, bırakın dizleri kanasın, bırakın azar yesinler, bırakın hayatın her rengini kendi gözleri ile görsünler. Bırakın çocuğunuz bir şantiyeden sorumlu huzursuz, mutsuz mühendis değil, mutlu, huzurlu çalışan işçi olsun. Çocuklarımızla sevgimizi paylaşalım, yeter de artar bile...

MÜZİK SADECE NOTA DEĞİLDİR.

Onur ÖZELÇAĞLAYAN
Eğitim Yöneticisi - Bestekar - Müzisyen

Müziğin büyülu yolculuğuna ve çocuk gelişimindeki derin etkilerine dair etkileyici bir bakış sunuyor.

Müzik, insanı insan yapan en tatlı ve sesli bir öğretmendir.

Bir enstrümanın başında büyüyen her insan, sadece müzik değil, sabır, duygular ve hayatı da öğrenir.

Bir müzik sesiyle gözünüzden yaş geldiği oldu mu hiç?
Ya da tanıdık bir ezgiyle bir anıya ışınlandığınız?

İşte müziğin sihri burada başlıyor.

Ama asıl hikâye, sadece dinleyici olmakla değil; müziğin bizzat içinde, o sesleri üretirken başlıyor.

Bugün çok konuşulmasa da müzik eğitimi, bireyin gelişiminde şaşırtıcı derecede güçlü bir role sahip. Çoğu zaman bir “hobi” olarak görülse de, aslında zihin, ruh, karakter ve sosyal hayata dokunan derin bir eğitim biçimi. Hatta bazı araştırmalara göre müzik, çocukların zeka gelişimi üzerinde doğrudan etkili. Ama bu iş sadece IQ meselesi değil. Müzik, insanın iç dünyasını şekillendiren sessiz bir öğretmen gibi.

ZİHİNSEL UYUM: BEYİNDEKİ RİTİM

Nota okumak, ritmi tutmak, aynı anda elleri ve kulakları senkronize etmek...

Bütün bunlar beynin farklı bölgelerini aynı anda çalıştırıyor.

Müzikle erken yaşta tanışan çocuklarda dikkat, hafıza ve dil gelişimi çok daha güçlü oluyor.

Matematikle, okumayla ve hatta yabancı dillerle araları daha iyi.

Yani müzik sadece ruhu değil, zihni de besliyor.

DUYGULARA DOKUNMA SANATI

Bir enstrümanla dert anlatmak...

Bir şarkıda kendini bulmak...

İşte müzik eğitimi, insana duygularını tanımayı ve ifade etmeyi öğretiyor.

Bu da empatiyi artırıyor, stresle baş etmeyi kolaylaştırıyor.

Müziğin sadece dinlenirken değil, yapılırken de bir terapi aracı olduğunu fark ettiğinizde, kendinizle daha barışık bir hal alıyorsunuz. Özellikle günümüzde, gençlerin yaşadığı kaygı ve duygusal dengesizlikler düşünüldüğünde, müzikle içsel denge kurmak bir lüks değil, ihtiyaç gibi.

SOSYAL UYUMUN EN GÜZEL HALİ

Bir orkestrada yer almak...

Bir koroda birlikte nefes almak...

Orada sadece sesler değil, insanlar da uyumlanır.

İletişim becerileri gelişir, özgüven artar.

Kendini ifade etme yeteneği güçlenir.

Müzik, bireyi yalnızlıktan alır, birlikte üretmenin keyfiyle tanıştırır.

SABIR VE DİSİPLİNİN GİZLİ DERSİ

Müzik eğitimi, bir günde sonuç vermez.

Her nota, her ölçü, onlarca kez tekrar ister.

Bu da bireye sabretmeyi, yılmamayı, planlı çalışmayı öğretir.

Ve bu kazanımlar hayatın her alanına yansır: derslere, işe, sosyal ilişkilere...

ESTETİĞİN, HAYALİN VE ÜRETİMİN YOLCULUĞU

Bir bestenin içinde gezmek...

Doğaçlama bir ezgiyle kendi iç sesini bulmak...

Müzik, estetik bakış kazandırır.

Bireyin hayal gücünü besler, üretme arzusunu artırır.

Ve belki de en güzeli, çevreye daha duyarlı, daha ince düşünen, daha zarif bireyler yetiştirir.

SON SÖZ

Müzik eğitimi, yalnızca sanatla ilgilenenler için değildir.

Bu, insanı insan yapan bir süreçtir.

Her bireyin hayatına bir yerinden değmesi gerekir.

Çünkü müzikle büyüyen çocuk, sadece notaları değil; sabrı, uyumu, sevgiyi ve kendini dinlemeyi öğrenir.

Belki de hepimizin hayatında bir köşede durmalı bir enstrüman.

Bir gün elimize alıp kendi iç sesimizi bulmak için...

AFFET, UZUN YAŞA!

Azmi AKSOY
Eğitim Yöneticisi

Unutma: Affetmek unutmaktan değil, yükünü indirmekten geçer. Ve belki de uzun yaşamak için, önce affetmeyi öğrenmek gerekir.

Peki, affetmek sadece başkasına bir iyilik mi? Yoksa asıl özgürlük, kendi iç barışımıza mı açılıyor?

Büyüklerimizin çok güzel bir deyişi vardır; İnsan nasıl yaşarsa öyle ölür diye... Bir başlangıç, bir de finali olan hayat maratonunda belki başlangıç elimizde değil, ama finale kadar olan kısım büyük oranında bizim kontrolümüzde. Bu uzun ve zorluklarla dolu yolculukta birkaç istisna dışında, hiç kimse için gidilen yolun güllük gülistanlık olması söz konusu değil.

İnişli çıkışlı hayat koşusunda zahmet çekmeden, kaliteli ve anlamlı bir şekilde yol alabilmenin ilk şartı, bize ayak bağı olan her türlü olumsuz duygulardan uzak durmak olmalı. Zira bu uzun yolculuğun hiçbir etabında kimse size, "Aferin! bu kadar yük ile koşuyorsun, al şu ödülü" demeyeceği gibi, bu durumun bizim dışımızda kimseye de bir zararı dokunmayacaktır. Yani, "Kim ne yaparsa kendine yapar" hesabı.

İşin özü, olaylara çok geniş bir perspektiften bakabilme olgunluğuna ulaşabilmek. Yaşadığımız pek çok şeyin, hayatın bizzat gerçeği olduğunun farkına varmak. Bu farkına varma çok rahatlatıcı. Zor, ama imkânsız değil. Çoğumuzun ailesinde şöyle benzer olaylar yaşanmıştır. Ailedeki bir birey - ki bu genellikle gelişim çağında sakarlık yaşayan çocuk olur - herhangi bir eşyaya zarar verir. Zarar gören eşya ise, ya onarılmaz ya da onarıldığı zaman artık eski fonksiyonunu kaybetmiştir.

Sonuç olarak çocuğun büyüklüğü de verilen zarar nedeniyle, ya çocuğu fiziken hırpalar, ya cezalandırır veyahut her ikisini birden yapar. Oysa, nasıl ki her canlının - insan, hayvan, bitki - doğum ile ölüm arasında bir yaşam süresi varsa, her cansızın da bir yaşam süresi vardır. Bir vazanın, kırıldığında ömrünün sona ermiş, biyolojik anlamda olmasa da ölmüş olduğunu düşünemiyoruz.

Bu, bize tuhaf geliyor. Oysa katıksız bir gerçek. Yıllar önce bir makalede metal yorgunluğu nedeniyle Boğaz Köprüsünün tehlike sinyali verdiğini okuyunca çok şaşırmıştım, "metal de yorulur mu?" diye... Daha sonra cansız varlıkların da yaşamlarının bir sonu olduğunu öğrenince hayretim daha da arttı. Sahip olunan bilgi düzeyinin artması, olaylara daha yüksekte bakma derinliği kazandırıyor insana.

Bazı insanlar dert ve sıkıntıları paratoner gibi çeker. Üzerinde taşıdıkları üzüntü, öfke, umutsuzluk, huzursuzluk gibi olumsuz duygular savılmadığı sürece biri diğerini, diğeri, bir başkasını davet eder. Gönderdiğimiz davetiye ile gelen "Birleşmiş İletler" bize yaşamı zehir eder. Bu kadar basit işte.

Bir yangında sıçrayan kıvılcım, üzerinizdeki ceketini tutuşturursa çıkarıp atmaz mısınız yani? İstersen atma. Atmazsan ne olur? Gömlek de gider, pantolon da. Olumsuz duygularda da durum aynı. Çare mi? Affet, Uzun Yaşa!

Uzmanların yeni bir keşfi var; Uzun ve sağlıklı yaşamın sırlarını araştıran Amerika'nın ünlü haber dergilerinden Newsweek'in haberine göre, uzun yaşamın ilk anahtarı affedici olmak. İnsanın ruh haliyle sağlığı arasında bir bağlantı olduğunu belirten uzmanlar, birini

affedememenin vücuda verdiği zararları şöyle sıralıyor: Kortizon hormonu seviyesi artar. Kalp hastalıkları, nörolojik bozukluk ve hafıza kaybı riski büyür.

Bu araştırmanın sonuçları, insanın psikolojisiyle sağlığının birbiriyle ne kadar ilintili olduğunu bir kez daha ortaya koydu. Uzmanlar, birini affetmenin vücudu birçok hastalıktan koruduğunu belirtiyor. Sağlıklı bir yaşam için ilk önce affedici olmak gerekiyor. Uzmanlar, "bu konuda yapılan 1200 klinik araştırmada, olumsuz duyguların insanın hem psikolojik hem de fiziksel sağlığına zarar verdiğini gösteriyor" diyor. İnsanın bir olayı ya da bir kişiyi affetmemesi, kişinin üzerinde psikolojik bir baskı oluşturuyor. Ve bu baskı zamanla kalp basıncının artmasına, kalp hastalıklarına sebep olan hormonal değişikliklere, nörolojik bozukluklara ve hafıza kayıplarına neden oluyor.

Yapılan bir diğer araştırma da, affetmemek gibi olumsuz duygular besleyen kişilerin kortizon hormonu seviyesinin yükseldiğini ortaya çıkardı. Bu hormonun artması bağışıklık sistemi bozuklukları başta olmak üzere, şeker hastalığı, yüksek tansiyon gibi rahatsızlıklara sebep oluyor.

Sonuç olarak, biz yolumuza bakacağız. Bu yolda pek çok engeller, zorluklar olabilir. Hiç önemli değil. Bilakis, bunları fırsat olarak görmeliyiz bence. Düz yolda koşan birine göre engelli koşu atletinin vücudunda daha fazla sayıda kas çalışır. Yani hayatta ne kadar fazla engel ile karşılaşırsak, o ölçüde problem çözme yeteneğimiz ve aktivitemiz artacak, doruk performansa ulaşacağız demektir.

Haydi kolay gelsin!

LGS VE YKS TERCİH SÜRECİ: HAYATIMIZIN DÖNÜM NOKTASI

Bilgin PELİSTER
Eğitim Yöneticisi - Ünsal Eğitim Kurumları

Yanlış bir tercih sadece bir yıl kaybettirmez, motivasyonu, yönü ve potansiyeli de zayıflatabilir.

Peki, bu hayati süreçte nelere dikkat edilmeli?

İlgi, yetenek, gerçekçilik, bilinçli sıralama ve duygusal dengeler arasında nasıl bir yol çizilmeli?

LGS ve YKS tercih dönemleri, öğrencilerin hayatlarında önemli bir dönüm noktasıdır. Bu süreçte yapılacak tercihler, yalnızca bir okul ya da bölüm seçimi değil, aynı zamanda öğrencinin gelecekteki meslek hayatına dair temel bir adımı da oluşturur.

LGS Tercihinde Dikkat Edilmesi Gerekenler

LGS tercihlerinde en önemli etkenlerden biri, öğrencinin dört yıl sonra gireceği üniversite sınavına nasıl hazırlandığıdır. Seçilecek lise, öğrencinin üniversite hedeflerine ulaşmasında önemli bir rol oynar. Her ne kadar günümüzde alan ve katsayı sınırlamaları olmasa da, lisede alınacak dersler ve kazanılacak akademik birikim, öğrenciyi üniversite sınavında rakiplerine karşı bir adım öne taşıyacaktır.

Bu yıl yaklaşık 190 bin öğrenci sınavla öğrenci alan liselere yerleşecektir. Ayrıca yüksek puan alan birçok öğrenci özel okullardan burs olanakları da elde edebilecektir. Ancak burada unutulmaması gereken en önemli nokta, LGS’de alınan düşük bir puan ya da yapılan hatalı bir tercih, asla yolun sonu değildir. Başarılı bir lise hayatının ardından doğru bir üniversite tercihiyle bu eksiklikler telafi edilebilir.

Rehber öğretmenlerimize bu süreçte düşen en önemli görev, öğrencileri sadece herhangi bir okula yerleştirmek amacıyla, ilgisiz oldukları ya da istemedikleri liselere yönlendirmemektir. Öğrencilerin ilgi alanlarına, isteklerine ve yeteneklerine uygun tercihler yapılması, onların eğitim hayatlarını daha verimli ve başarılı geçirmelerini sağlayacaktır.

Velilerimize tavsiyemiz ise, kulaktan dolma bilgilerle veya çevreden gelen baskılarla hareket etmemeleri; yalnızca bir tanıdığın çocuğu o okulda okuyor diye öğrencinin isteklerini göz ardı etmemeleridir. Öğrencilerin istemedikleri okullara zorla yönlendirilmesi, onların eğitim motivasyonunu ciddi biçimde olumsuz etkileyebilir.

YKS Tercih Süreci: Geleceğin Mesleğine Atılan Adım

YKS tercihi, öğrencilerin meslek seçiminde belirleyici bir rol oynar. Bu süreçte öğrenciler 24 tercih hakkına sahiptir. Ayrıca özel yetenek sınavları ve Milli Savunma Üniversitesi gibi alternatif tercihler de değerlendirmeye alınabilir. Ancak burada dikkat edilmesi gereken en önemli husus, öğrencinin gerçekten gitmek istemediği bir bölümü sırf yerleşmek amacıyla tercih listesine eklememesidir.

Eğer bir öğrenci yerleştiği halde kayıt yaptırmazsa, bir sonraki yıl puanı düşecektir. Bu nedenle tercih listesi oluşturulurken çok dikkatli olunmalı ve "keşke bir alt tercihim gelseydi" gibi pişmanlıkların yaşanmayacağı şekilde planlama yapılmalıdır.

Tercih sıralaması yapılırken başarı sıralaması mutlaka dikkate alınmalı; öğrencinin ilgi duyduğu şehir, üniversite ve bölüm gibi

faktörler de ön planda tutulmalıdır. Makasın geniş tutulmasında ve 24 tercihin tamamının kullanılmasında bir sakınca yoktur. Ancak burada da gerçekçi ve bilinçli olunmalıdır.

Geleceğin meslekleriyle ilgili yapılan yönlendirmeler dikkate alınmalı, öğrencilerin hangi alanlarda yetenekli olduğu, hangi bölümleri severek okuyacağı ve mezuniyet sonrası iş olanakları gibi konular rehber öğretmenlerle değerlendirilmelidir.

Mevcut şartlarda iki yıllık ön lisans programları önerilmemektedir. Çünkü dikey geçiş süreçleri oldukça zorludur ve öğrenciler iş yaşamına erken atılsalar bile lisans diploması eksikliği, ilerleyen yıllarda kariyer anlamında çeşitli sorunlar yaratabilmektedir.

Sonuç Olarak

Öğrencilerin, velilerin ve öğretmenlerin bu süreçte çok dikkatli ve bilinçli hareket etmeleri gerekmektedir. Yapılacak doğru tercihler, öğrencinin hem akademik hem de mesleki geleceğinde önemli avantajlar sağlayacaktır. Ancak yanlış bir karar, uzun vadede telafisi zor sonuçlara yol açabilir.

Bu nedenle tercih süreci sadece bir okul ya da bölüm seçimi değil, hayat boyu sürececek bir öğrenme yolculuğunun temel taşıdır.

NURETTİN TOPÇU'NUN İDEAL OKULU: MİLLİ MEKTEP

Ali Sedat ASLAN
Eğitim Yöneticisi - Maarif Vakfı

**Muallimi merkezine
alan bu vizyoner
yazı, eğitim
sistemine bakışınızı
değiştirecek.**

**Eğitim, ahlakla
başlar; mektep,
insanla anlam
kazanır.**

Vefatının 50.
yılı anısına...

Günümüz dünyasında insanın eğitimi sorunu hala güncelliğini korumaktadır. Ülkemizde de bu sorun derinleşerek varlığını sürdürmektedir. Her ülke, kendi milleti ve devletin geleceği için insana yapılacak yatırımın başında eğitimi görmektedir. Dünyada alternatif eğitim araştırmaları, çalışmaları ve uygulamaları her geçen gün ilgi görmeye devam etmektedir. Özgün eğitim modelleri oluşturmada adeta bir yarış söz konusudur. Uluslararası ölçme kuruluşlarının yayınladığı raporlar, hala ülkelerin kendilerini değerlendirme ve çözüm bulma arayışlarını canlı tutmaktadır. Geçmişten gelen mirasın yeniden güncellenmesi ve günümüz bakış açılarıyla buluşturulması önemli bir çalışma alanı olarak önümüzde durmaktadır. Kişiler ve kaynaklar bize derin ve zengin bir içerik sunmaktadır. Eğitim alanındaki eserleriyle, fikirleriyle, öğretmenliği ve mesleğine aşkla bağlı adanmışlığı ile tanınacak, okunacak öncü isimlerden biri hiç şüphesiz Nurettin Topçu'dur.

Son yıllarda ülkemizde eğitim sistemi üzerinde hemen hemen tüm taraflar görüş bildirmektedir. Siyaset kurumu, bürokrasi, ilgili sivil toplum kuruluşları Türkiye'nin kabuğuna sığmadığını, genç nüfus potansiyelinin yeterince iyi değerlendirilemediğini, eğitim sisteminin yetersizliğini, alternatif yaklaşımların gerekliliğini savunmaya başlamışlardır. Bu yaklaşımı önemli bulmakla birlikte sorunun tarihi, siyasi, felsefi, sosyal ve kültürel boyutlarını göz ardı edemeyiz.

Yaşadığımız dünyanın gerçeklerine gözümüzü kapatamayız. Aynı şekilde yaşadığımız dünyanın ve uygarlığın dayatmalarına da sessiz kalamayız. Bu durum ister istemez kendimize dönmemize neden olacak her türlü potansiyel birikimimizi harekete geçirmemizi gerekli kılmaktadır. Bunun yolunun iki temel sorunun cevabını vermekten geçtiğine inanmaktayız. Birincisi “insan modeli”miz nedir? İkincisi ise kendi insanımızın eğitimi için ne ortaya koyuyoruz?

Bu iki sorunun cevabını verme sadedinde görüşlerine müracaat edilecek eğitimcilerden biri de şüphesiz Nurettin Topçu’dur. Neden Nurettin Topçu? Nurettin Topçu, hem Osmanlı döneminin son döneminde, hem de Cumhuriyetin kuruluşu ve sonrasında yaşamış; hem klasik eğitim, hem de modern eğitim almış; hem batıda, hem de Anadolu’da yaşamış; hem Batı felsefesi, hem de İslam felsefesi üzerinde incelemeler yapmış, hem eğitimin teorisi, hem de pratiğini yapmış, hem akademik, hem de mesleki alanda eserler vermiş bir dava adamı, muallim, münevver olarak durmaktadır. Özellikle onun “Türkiye’nin Maarif Davası” kitabında ortaya koyduğu fikir ve öneriler ülkemizin ideal okulunun kuruluşuna katkı sunacak niteliktedir. Bu yazıda özellikle onun “Milli Mektep” olarak ortaya koyduğu fikirlerinin tahlil ve analizini yapmaya çalışacağız.

Nurettin Topçu’nun ideal okulu “Milli Mektep” konusunun detaylarına geçmeden önce maarif, dava, mektep, muallim, talebe, talim ve terbiye kavramları üzerinde durmak gerekecektir. Nurettin Topçu yazılarında ve eserlerinde bu kavramları sık kullanmaktadır. Öncelikle bu kavramları izah edelim;

Maarif, marifet kelimesinin çoğuludur. Marifet ise Arapça “a-r-f” kök fiilinden türetilen bir mastardır. Lügatte, sezgi, iç tecrübe, hissetme ve yaşama yoluyla idrak etme, anlama, kavrama, bilme, sağlam görüş, hakikate vakıf olma, görüp yaşayıp, tadarak elde edilen bilgi olarak tarif edilir.

Kavramın bu lügat anlamı kendi içinde yetenek ve kabiliyeti de barındırmaktadır. Türkçemizde günlük dilde kimi yetenek ve kabiliyetli olan insanları tarif etmek için marifetli insan denmektedir. Buradan hareketle Osmanlı eğitim sisteminin genel adının “Maarif” konulmuş olmasının tesadüfi olmadığını düşünmekteyiz. Özellikle Enderun eğitiminin yetenek ve kabiliyet merkezli olduğu da tarihi bir durum olarak bu görüşümüzü destekler niteliktedir.

Dava, sözlükte “çağırarak, seslenmek, dua etmek, getirilmesini istemek” anlamlarına gelir. Fıkıh terimi olarak bir kimsenin başka bir kimseden hâkim huzurunda hakkını istemesini ifade eder. (Mecelle, md. 1613) Buradaki “hak” kelimesiyle hem hakkın tespiti ve temini, hem de haksız taleplere karşı kişinin hukuken korunması ve hakkının ihlâlinin önlenmesi kastedilir. Mecazi olarak ise sorun demektir. Söz konusu eğitim olunca, insanın doğumuyla getirdiği temel hakların korunumu ve yerine getirilmesinin önünde duran sorunların çözülmesi için sürdürülen çaba ve gayrettir.

Mektep, sözlükte “yazmak” anlamındaki “k-t-b” kökünden mekân ismi olan mektep (çoğulu mekâtib) “okul” demektir. Mektep ve okul kavramları etimolojik olarak birbiriyle tam örtüşmemektedir. Okul dilimize Fransızcadan geçme ekol kavramından türetilmiştir. Mektep ise kavram olarak kitapla, yazmakla ilişkilidir.

Muallim, kelime olarak Arapça kökenli “a-l-m” kökünden gelen ilim kelimesinden türeyen, talim eden, öğretme, öğretmen ve hoca demektir. Bilgi öğretme işini yapandır. Nurettin Topçu düşüncesinde öğretmen kelimesi yerine kullanılan muallim kelimesinin ayrı bir önemi vardır. Muallim, âlim donanımına sahip dünyanın en büyük mesuliyetine sahip insandır.

Talebe, sözlükte istekli ve öğrenci anlamına gelmektedir. Nurettin Topçu, öğrenci yerine

talebe kelimesini kullanmayı yeğler. Ona göre talebe, hakikat peşinde koşmayı talep edendir. İsteme ve dileme anlamlarını içinde barındıran talebe kelimesi, öğrenmede önemli olan isteklilik arzusunu da karşılamaktadır.

Talim, Sözlükte “bir şeyi gerçek yönüyle kavramak, bir nesnenin şekli zihinde oluşmak, nesneyi gerçek haliyle bilmek” anlamındaki ilm kökünden türeyen ta’lîm “birine bilgi öğretmek, ders okutmak” demektir. (Râgıb el-İsfahânî, el-Müfredat, “a-l-m” md)

Terbiye, Arapça korumak, ıslah etmek, gözetmek, yükseltmek anlamındaki “rabv” kökünden türeyen terbiye kelimesine “çocuğu veya ekini besleyip büyütmek, geliştirmek” manası verilmiştir. (Fîrûzâbâdî, el-Kâmûsü'l-muhit, “rbv” md.).

Nurettin Topçu düşüncesindeki bu temel kavramları kısaca açıkladıktan sonra onun “Milli Mektep” olarak adını koyduğu ve modern dildeki ideal okul üzerine düşüncelerine geçebiliriz.

Nurettin Topçu da ideal bir neslin peşindir. Ona göre dünyanın en heybetli gençliğini hayata çıkarmıştık. Ancak, erginlik çağından sonra ihtiyarlayan her canlı varlık gibi, milletimizin tarihi de o muhteşem gençlik devrini aşarak yorgunluk çağını tanıdı. 17. asırdan asrımızın eşiğine kadar geçen üç asır içinde bu muhteşem şahsiyetin çözüldüğünü görüyoruz. Ona yeni bir gençlik aşısı yapmak gerekiyordu. Asrın başından beri üç defa hamle yapmak isteyen gençliğin, üçünde de yıkıldığı görüldü. Her defasında yıkılışımızın sebebi, benliğimizden kaçarak, Batı'nın taklitçiliğine sığınma sevdamızdır.

Neslimizin yıkımında etkili olan saiklerin başında materyalizm, pozitivizm, değerler dünyasını altüst etme ve fizyolojik istihaların hâkimiyetine teslim olma gelmektedir. Neslin yıkımında onu uçuruma götüren yollar vardır: Birincisi ahlak yeminini unutup siyaset ve tedbir yolunu tutmaktır.

İkincisi yaratıcılığın yerini taklitçiliğin tutmuş olmasıdır. Üçüncüsü iman ve ümidi bırakarak kendi zaaflarını kabul etmektir. Dördüncüsü hayat mücadelesinde olduğu gibi fikir mücadelesinde de düşmana karşı koyarken düşmanın silahlarını kullanmaktır. Beşincisi kendi iradesini kendi eliyle çürüten nesillerde kurtarıcı bir şef ihtiyacıdır. Altıncısı iradesi yıpratılan ve kendine güven gücünü kaybeden son nesiller, bir mesuliyetle karşılaştıkları anda determinizme sığınmaktır. Yedincisi ise vazifeye karşı koyulan hürriyet tepkisidir.

Bu yıkım hareketi ve uçurumlar karşısında kıvranan nesli tedavi için, tam hastalığın bulunduğu yerden işe başlamak lazım geliyor. Uzviyetten ilme, ilimden felsefeye, felsefeden sanata ve ahlaka ve nihayet dine yükselmemiz lazımdır. Böyle adım adım yürüyüş, hasta, hem de şaşkın bir nesli Allah'a götüren yolda yeniden canlandırabilir. Bu iş bir maarif işidir ve bir neslin kurtuluşunu ancak maarifinin yükselmesinde aramak lazımdır.

Peki, bir neslin kurtuluşunu sağlayacak “Milletin Maarifi” nasıl olmalıdır? Çünkü maarif hangi yönde yürürse millet ruhu da onun arkasından gider. Şu hâlde millet, maarifi demektir. Yüzyıldan fazla zamandır sıra ile Fransız, Alman, İngiliz kültür ve maarifine teslim olduktan sonra bugün Avrupa için bile korkunç yıkım kaynağı olan Amerikan maarifine sığınma cinayetini işlemekten çekinmedik. Bütün insanlık için bir musibet olan bu sonuncusu, fikir ve irfan yolu ile değil, siyaset ve onun dikenli eli olan ticaret yolu ile vatanımıza girmiş bulunuyor. Her şeyden önce millet mektebinin hem kendi elimizle yıkılması, gelecekteki nesillerin bize lanet bakışlarının çevrilmesine tek başına yeter bir hadisedir. “Milletin istiklalini kazandım, mektebimin istikbalinden vaz geçtim” diye övünmek sade bir vatan katiline yakışır. Ruhların yapıcısı olan mektebin istiklali feda edilirken, kapitülasyonların zehirli yadigârı olan yabancı okullar bu vatanı

İkincisi yaratıcılığın yerini taklitçiliğin tutmuş olmasıdır. Üçüncüsü iman ve ümidi bırakarak kendi zaaflarını kabul etmektir. Dördüncüsü hayat mücadelesinde olduğu gibi fikir mücadelesinde de düşmana karşı koyarken düşmanın silahlarını kullanmaktır. Beşincisi kendi iradesini kendi eliyle çürüten nesillerde kurtarıcı bir şef ihtiyacıdır. Altıncısı iradesi yıpratılan ve kendine güven gücünü kaybeden son nesiller, bir mesuliyetle karşılaştıkları anda determinizme sığınmaktır. Yedincisi ise vazifeye karşı koyulan hürriyet tepkisidir.

Bu yıkım hareketi ve uçurumlar karşısında kıvranan nesli tedavi için, tam hastalığın bulunduğu yerden işe başlamak lazım geliyor. Uzviyetten ilme, ilimden felsefeye, felsefeden sanata ve ahlaka ve nihayet dine yükselmemiz lazımdır. Böyle adım adım yürüyüş, hasta, hem de şaşkın bir nesli Allah'a götüren yolda yeniden canlandırabilir. Bu iş bir maarif işidir ve bir neslin kurtuluşunu ancak maarifinin yükselmesinde aramak lazımdır.

Peki, bir neslin kurtuluşunu sağlayacak "Milletin Maarifi" nasıl olmalıdır? Çünkü maarif hangi yönde yürürse millet ruhu da onun arkasından gider. Şu hâlde millet, maarifi demektir. Yüzyıldan fazla zamandır sıra ile Fransız, Alman, İngiliz kültür ve maarifine teslim olduktan sonra bugün Avrupa için bile korkunç yıkım kaynağı olan Amerikan maarifine sığınma cinayetini işlemekten çekinmedik. Bütün insanlık için bir musibet olan bu sonuncusu, fikir ve irfan yolu ile değil, siyaset ve onun dikenli eli olan ticaret yolu ile vatanımıza girmiş bulunuyor. Her şeyden önce millet mektebinin hem kendi elimizle yıkılması, gelecekteki nesillerin bize lanet bakışlarının çevrilmesine tek başına yeter bir hadisedir. "Milletin istiklalini kazandım, mektebimin istikbalinden vaz geçtim" diye övünmek sade bir vatan katiline yakışır. Ruhların yapıcısı olan mektebin istiklali feda edilirken, kapitülasyonların zehirli yadigarı olan yabancı okullar bu vatana

tüneyen baykuş yuvaları halinde zehirlerini saçtılar.

İlkokuldan üniversitesine kadar millet mektebini yıkan bir ülkede milli ruhtan ne eser kalabilir? Güzel dilimizi vaktiyle Divan edebiyatının nesircileri kurutuyordu; şimdi onu Dil Kurumu boğazlamaktadır. Nitekim "Osmanlıca" diye asırlar içerisinde gelişen Türk dili hançerlendikten sonra Batılı kelimeler dilimize kolayca dilimize akın etmeye başladı. Dinin de bir içtimai kurum olduğunu unutmamalıyız. Ancak bu anlayışla İslam dininin, milletimizin ruh ve ahlak kaynağı olduğunu anlamakta güçlük çekilmez. Sanat alanında da millet varlığımızı yaşatacak akım göze çarpmıyor. Sinan'ın ve Yunus'un, Kemal'in ve Akif'in arkasından giden bir deha yetişmiyor. Milli sahne ve milli sinema denen temsil sanatları ise sahip olduğumuz ruh ve zevk seviyesinin çok düşük şahitleridir.

Kendimiz için yepyeni bir "maarif sistemi" kurarak işe başlamak zorundayız. Bu maarifin ilkokulundan üniversitesine kadar bütün basamaklarında bin yıllık millet iradesiyle bin dört yüz yıllık millet karakteri yaşatılırsa bizim olacaktır. Millet ruhu ile bağları kopartılan "okul"da, millete insan yetiştirmek için değil, "fabrika"ya usta yetiştirmek için çalışıyoruz. İnsanlığın gidişinde bu eşsiz gerileyiş, inkılap adı ile adlandırılırsa bile nesilleri bir cehennem hayatına doğru götürmektedir. Bunların karşısında ruhların selametini dini yaşayışta arayanların hali daha acıklıdır. Bugün yaşatılan İslam kültürü ruhla bağlarını koparmış bir iskelet, ilme ve hakikat sevgisine düşman ilkel toplumların yaşattığı dar kaidecilikten başka bir şey değildir.

Bize bir "insan mektebi" lazım. Bir mektep ki bizi kendi ruhumuza kavuştursun; her hareketimizin ahlaki değeri olduğunu tanıtsın; hayâya hayran gönüller, insanlığı seven temiz yürekler yetiştirtsin; her ferdimizi milletimizin tarihi içinde aratsın; vicdanlarımıza her an Allah'ın huzurunda

tüneyen baykuş yuvaları halinde zehirlerini saçtılar.

İlkokuldan üniversitesine kadar millet mektebini yıkan bir ülkede milli ruhtan ne eser kalabilir? Güzel dilimizi vaktiyle Divan edebiyatının nesircileri kurutuyordu; şimdi onu Dil Kurumu boğazlamaktadır. Nitekim “Osmanlıca” diye asırlar içerisinde gelişen Türk dili hançerlendikten sonra Batılı kelimeler dilimize kolayca dilimize akın etmeye başladı. Dinin de bir içtimai kurum olduğunu unutmamalıyız. Ancak bu anlayışla İslam dininin, milletimizin ruh ve ahlak kaynağı olduğunu anlamakta güçlük çekilmez. Sanat alanında da millet varlığımızı yaşatacak akım göze çarpmıyor. Sinan’ın ve Yunus’un, Kemal’in ve Akif’in arkasından giden bir deha yetişmiyor. Milli sahne ve milli sinema denen temsil sanatları ise sahip olduğumuz ruh ve zevk seviyesinin çok düşük şahitleridir.

Kendimiz için yepyeni bir “maarif sistemi” kurarak işe başlamak zorundayız. Bu maarifin ilkokulundan üniversitesine kadar bütün basamaklarında bin yıllık millet iradesiyle bin dört yüz yıllık millet karakteri yaşatılırsa bizim olacaktır. Millet ruhu ile bağları kopartılan “okul”da, millete insan yetiştirmek için değil, “fabrika”ya usta yetiştirmek için çalışıyoruz. İnsanlığın gidişinde bu eşsiz gerileyiş, inkılap adı ile adlandırılırsa bile nesilleri bir cehennem hayatına doğru götürmektedir. Bunların karşısında ruhların selametini dini yaşayıp arayanların hali daha acıklıdır. Bugün yaşatılan İslam kültürü ruhla bağlarını koparmış bir iskelet, ilme ve hakikat sevgisine düşman ilkel toplumların yaşattığı dar kaidecilikten başka bir şey değildir.

Bize bir “insan mektebi” lazım. Bir mektep ki bizi kendi ruhumuza kavuştursun; her hareketimizin ahlaki değeri olduğunu tanıtsın; hayâya hayran gönüllü, insanlığı seven temiz yürekler yetiştirsın; her ferdimizi milletimizin tarihi içinde aratsın; vicdanlarımıza her an Allah’ın huzurunda

yaşamayı öğretsin. Bu mektebin yetiştiricileri sadece bir memur değil, “örnek insan” olacaklardır.

Mektep Nedir?

Mektep, öğrenme yeridir. Hayat çok gayeli öğretim yapar, mektep ise tek gayeli öğretim yapar. Mektep, ruhu sonsuzluğun sevgisine kavuşturur. Bu sebepten denebilir ki mektep, mabettir. Hayatta esas olan hadise yaşamak, mektepte ise tanımaktır. Mektep, öğrenme yeridir, dedik. Öğrenme, her şeyden önce bir “çıraklık”tır. Mektep çıraklık yeridir, diyebiliriz ki bir “tezgâh”tır. O tezgâhta usta yapar, çırak tekrarlar. Usta verir, çırak alır. Mektepte alınan ders, ya bir tasavvurdur, hayale mal edilir; ya bir hünerdir, ele mal edilir; ya bir iradedir, iktidarımıza ilave edilir; ya da bir aşktır, kalbe doldurulur.

Neyi öğrenip, neyi öğrenmemeliyiz?

Öğreneceğimiz şeyler, her şeyden evvel şahsiyetimizin özetini teşkil eden âlemlerle ilgili olmalıdır. Halk gelişmiş her şeyi bilebilir. Âlim ve mütefekkir ise ancak kendine lazım olan, kendini işleyen şeyleri bilir.

Daha ilkokulda bütün eşyanın bilgisini sunan, ortaöğretimde cihan tarihini, cihan coğrafyasıyla birlikte genç dimağlara aktarmak isteyen bu günkü mektep (okul) pek bedbahttır. Ruhlara istikamet vermekten uzaktır.

İyi bilen iyi olmak ister, fenayı bilen fena olmaya, farkında olsun olmasın, heveslenir. Zira her bilgide bir cazibe vardır. Fenalıktan korunmak için, fenalıkların az çok bilgisine sahip olmak zarureti ise, tehlikeli bir makineye elimizi kaptırmamak için edineceğimiz bilgiden başka bir şey değildir.

Mektebi nerede arayalım?

Belki her tarafta mektep var ve bütün ömür sürekli bir talebelik veya çıraklıktır. Aramızda her yaşta ve her meslekten mektep görenlerle görmeyenler var. Bunlar hayattan ders almasını bilenlerle

yaşamayı öğretsin. Bu mektebin yetiştiricileri sadece bir memur değil, “örnek insan” olacaklardır.

Mektep Nedir?

Mektep, öğrenme yeridir. Hayat çok gayeli öğretim yapar, mektep ise tek gayeli öğretim yapar. Mektep, ruhu sonsuzluğun sevgisine kavuşturur. Bu sebepten denebilir ki mektep, mabettir.[21] Hayatta esas olan hadise yaşamak, mektepte ise tanımadır. Mektep, öğrenme yeridir, dedik. Öğrenme, her şeyden önce bir “çıraklık”tır. Mektep çıraklık yeridir, diyebiliriz ki bir “tezgâh”tır. O tezgâhta usta yapar, çırak tekrarlar. Usta verir, çırak alır. Mektepte alınan ders, ya bir tasavvurdur, hayale mal edilir; ya bir hünerdir, ele mal edilir; ya bir iradedir, iktidarımıza ilave edilir; ya da bir aşktır, kalbe doldurulur.

Neyi öğrenip, neyi öğrenmemeliyiz?

Öğreneceğimiz şeyler, her şeyden evvel şahsiyetimizin özetini teşkil eden âlemle ilgili olmalıdır. Halk gelişi güzel her şeyi bilebilir. Âlim ve mütefekkir ise ancak kendine lazım olan, kendini işleyen şeyleri bilir.

Daha ilkokulda bütün eşyanın bilgisini sunan, ortaöğretimde cihan tarihini, cihan coğrafyasıyla birlikte genç dimağlara aktarmak isteyen bu günkü mektep (okul) pek bedbahttır. Ruhlara istikamet vermekten uzaktır.

İyi bilen iyi olmak ister, fenayı bilen fena olmaya, farkında olsun olmasın, heveslenir. Zira her bilgide bir cazibe vardır. Fenalıktan korunmak için, fenalıkların az çok bilgisine sahip olmak zarureti ise, tehlikeli bir makineye elimizi kaptırmamak için edineceğimiz bilgiden başka bir şey değildir.

Mektebi nerede arayalım?

Belki her tarafta mektep var ve bütün ömür sürekli bir talebelik veya çıraklıktır. Aramızda her yaştan ve her meslekten mektep görenlerle görmeyenler var. Bunlar hayattan ders almasını bilenlerle bilmeyenlerdir.

Nurettin Topçu'ya göre mektep hayatın tüm alanlarını kuşatıcı mahiyettedir. Aile, din, ahlak, sanat, devlet, hukuk, siyaset, basın, ticaret birer mektep olduğu gibi, itaat, isyan, sevgi, ihtiras, mağlubiyet, musibet, sabır, hüsrân, iman, ibadet de birer mekteptir. Mektep, bu izahlardan anlaşılıyor ki, maddeden manaya yükselişin, disiplinin, çokluktan birliğe doğru gidişin, kaidenin ve nizamın bulunduğu her yerde vardır.

Nurettin Topçu'ya göre “milli mektep” aynı zamanda devlet mektebidir. O, yabancı ve özel okullara şiddetle karşı çıkar. Bir milletin bağrında yabancı mektep, mektebi yıkıcıdır; milletin kültüre sokulmuş hançeridir. Bugün Türk maarifinde zehirli birer mantar gibi fışkıran özel okullar birer ticaret yeridir. Yabancı mekteple özel okul el ele verip millet maarifini birlikte hançerliyorlar.

Milli Mektebin Muallimi

Nurettin Topçu, muallim ile öğretmen arasında ayırım yapar. Öğretmenliği bir memuriyet olarak görür. Köylerimizin Anadolu'yu ve onun dünya içindeki yerini tanıtan kültürlü muallime ihtiyacı var. Bu ihtiyacı okuma yazma belletmeye memur köy öğretmeni karşılayamaz. Bu, yetişmesini dilediğimiz muallim, memleketin beklediği hakiki ve büyük inkılabı yapacak insandır.

Nurettin Topçu'ya göre muallim ne değildir? Muallim, gençlere bilmediklerini öğreten bir nâkil (nakledici) değildir. Bu iş kitabın işidir, bilmediklerimiz hep kütüphanelerde bulunmaktadır. Muallim tüccar değildir. Maaş ve ücretinin azlığı, çokluğu davası içinde mesleğe kıymet veren insan bu mukaddes vazifeyi yapıyor sayılamaz. Bu, para değil, ruh işidir. Muallim, sadece bir memur değildir.

Kimdir “Muallim”? Âdemoğlunu beşikten alarak mezara kadar götürüp teslim eden, dünyanın en büyük mesuliyetine sahip insan muallimdir. Devletleri ve medeniyetleri yapan da yıkan da muallimlerdir. Muallime değer verildiği, muallimin

Nurettin Topçu'ya göre mektep hayatın tüm alanlarını kuşatıcı mahiyettedir. Aile, din, ahlak, sanat, devlet, hukuk, siyaset, basın, ticaret birer mektep olduğu gibi, itaat, isyan, sevgi, ihtiras, mağlubiyet, musibet, sabır, hüsrân, iman, ibadet de birer mekteptir. Mektep, bu izahlardan anlaşılıyor ki, maddeden manaya yükselişin, disiplinin, çokluktan birliğe doğru gidişin, kaidenin ve nizamın bulunduğu her yerde vardır.

Nurettin Topçu'ya göre “milli mektep” aynı zamanda devlet mektebidir. O, yabancı ve özel okullara şiddetle karşı çıkar. Bir milletin bağrında yabancı mektep, mektebi yıkıcıdır; milletin kültüre sokulmuş hançeridir. Bugün Türk maarifinde zehirli birer mantar gibi fışkıran özel okullar birer ticaret yeridir. Yabancı mekteple özel okul el ele verip millet maarifini birlikte hançerliyorlar.

Milli Mektebin Muallimi

Nurettin Topçu, muallim ile öğretmen arasında ayırım yapar. Öğretmenliği bir memuriyet olarak görür. Köylerimizin Anadolu'yu ve onun dünya içindeki yerini tanıtan kültürlü muallime ihtiyacı var. Bu ihtiyacı okuma yazma belletmeye memur köy öğretmeni karşılayamaz. Bu, yetişmesini dilediğimiz muallim, memleketin beklediği hakiki ve büyük inkılabı yapacak insandır.

Nurettin Topçu'ya göre muallim ne değildir? Muallim, gençlere bilmediklerini öğreten bir nâkil (nakledici) değildir. Bu iş kitabın işidir, bilmediklerimiz hep kütüphanelerde bulunmaktadır. Muallim tüccar değildir. Maaş ve ücretinin azlığı, çokluğu davası içinde mesleğe kıymet veren insan bu mukaddes vazifeyi yapıyor sayılamaz. Bu, para değil, ruh işidir. Muallim, sadece bir memur değildir.

Kimdir “Muallim”? Âdemoğlunu beşikten alarak mezara kadar götürüp teslim eden, dünyanın en büyük mesuliyetine sahip insan muallimdir. Devletleri ve medeniyetleri yapan da yıkan da muallimlerdir. Muallime değer verildiği, muallimin

hürmet gördüğü ülkede insanlar mesut ve faziletlidir. Muallimin alçaltıldığı, mesleğinin hor görüldüğü milletler düşmüştür, alçalmış ve şüphe yok ki bedbahttır.

Ruhi bir varlık halinde bizi biz yapıp yoğuran ve bunca mesuliyetlere sahip olan muallim, nasıl bir insandır, nasıl bir varlık olmalıdır?

Her şeyden evvel muallim, hayatımızın sahibi olmaktan ziyade “sanatkâr”dır. Kullanıcısı değil, yapıcısıdır. Seyircisi değil, aktörüdür. O, en doğru, en güzel hayat örneğini yapar, hazırlar bize sunar; biz yaşarız.

Muallim, geçeceği yol bütün engellerle örtülü olduğu halde, buna tahammül etmesini bilen, tahammül etmesini seven “idealci”

Muallimlik sevgi işidir, ruh sevgisidir. Ruhun ulvi olan isteklerine nefsinden her şeyi feda eden sevginin ferdi ulaştırdığı “örnek insan”

Muallim, hepimizin her an muhtaç olduğu “doktor” İman ve anlayış vasıtaları ile bizi tedavi eder. Ruhlarımıza sunar ve hakikat aleminden haberler verir.

Muallim, sahip olduğu bu mesuliyetle içimizde en fazla “hür olan insan”dır. Çünkü mesuliyetimiz, hürriyetimizin kaynağıdır.

Maarif demek, muallim demektir. Millî Eğitim Bakanlığı sadece onu düzenleyici bir cihazdan başka bir şey değildir. Kitap, program, imtihan ve bütün öğretim meselelerini çözümleyecek olan bir milletin muallim ordusudur.

Maarifin Milli Mektep Modeli Nasıl Olmadır?

Maarif, yalnız mekteplerde okumak ve okuyanlara birtakım bilgiler vermek değildir. O, bir milletin bütün halinde, düşünce ve yaratıcılık sahasında seferber edilmesidir. Maarifin bir fonksiyonu da cemiyet içinde idealler doğurucu olmasıdır. İdeal,

genç ruhların hayat sahnesinde tırmanmayı gaye edindiği ilim, sanat, ahlak ve din dünyasına ait zirvelerdir. En aşağı üç asırdan beri sarp kayalara çarpa çarpa harap olan maarif gemimiz, kırık dökük bir gemi gibidir. Ancak büroya memur, eski tabirle kalem efendisi yetiştiriyor. Bugün talebelik ilim yolculuğu değil, diploma avcılığıdır. Muallimlik ise ne bir iman ve irşat yolu, ne de fikir ve kültürün otorite merkezidir. Hatta bir meslek bile değildir. Mektebe gelince; o artık ne mabet ne yuva ne de ocaktır. Sadece ders odalarının bütününden ibaret bir devlet dairesidir.

İlmi hakikat daima en yukarı basamakta bulunur; alttaki basamaklar, onu oraya yükselten vasıtalar. Yukarı basamaklara ulaşıldığı zaman artık onlar işlerini görmüş, bitirmişlerdir. Medreseyi takip eden mektep, acaba skolastikten kurtulabildi mi? Skolastik, üstatların otoritesini kabul eden, düşünce hürriyetini tanımayan bir zihniyetti. Mektep, aynı zihniyeti muhafaza ederek Batı'ya çevrildi.

On beş sene mekteplerde okuduktan sonra, kendiliğinden bir hayat değeri ortaya koyamayan, bir ekonomik davanın veya bir tarihi şahsın eleştirisini yapmaktan korkan, şahsi bir sanat ve din anlayışına sahip olmayan, kafasının işleyişi bakımından "mektebe girdiği gibi çıkan" gençleri hayat sahnesinde bulduk. Bu bilanço gösteriyor ki, mektepte okumak sadece pratik hayatta muvaffakiyete hazırlıktır.

Asrımızın, ihtisas asrı olduğu ve bütün ilim kollarında keşiflerin günden güne çoğaldığı inkâr götürmez bir realiteyken, ilkokulun dördüncü sınıflarından lisenin son sınıfına kadar dersleri birbirini üzerine yığıyor ve her birini döne döne tekrar ediyoruz. Gaye bu dersleri unutmamak veya tekrar tekrar hatırlamak mı, yoksa bu derslerin her birinin yardımıyla zekâyı başka sahalarda işlemek mi?

Mektep; millet kültürün, millet ruhunun bayrağıdır. Vatan topraklarında yalnız o bayrak dalgalanır. Yabancı mekteplerin yayacağı kültürler, bir memlekete medeniyet ve irfan getirmez, belki o milletin kültürünü yara bere içinde, perişan bırakır, milli şahsiyetin millet kültürü ile vücut kazanmasını imkânsız kılar.

Yine mektebe siyasetin sokulması, affedilmesi güç bir insafsızlıktı. Yakın bir mazide kültür derslerinin hemen hepsine sokulan altı oklu rejim ve parti propagandasıyla, aşkın ve ilmin ocağı, yalanla ve ihtirasla karartıldı.

Disiplin çok sarsıldı. Mektebin içinde ve dışında, onu baltalayan bunca amiller varken, elbette sarsılacaktı. Ceza sisteminin hakikaten yok denecek hale getirilmesi en büyük gafletti. Her şeyden önce bilinmelidir ki, ceza, her zaman şiddet veya kırbaç değildir; tehlikeyi karşılayan müdafaa aletidir. Cemiyet için bir paratoner, fert için sıhhat verici bir ilaçtır. Burada hürriyetine kavuşması gereken suçlu değil, adalettir.

İlk ve orta öğretimde lüzumsuz bir merasim halinde tatbik edilen bu imtihan sistemidir. Bu sistemin diğer bir fenalığı da muallimi yetiştirici olmayışıdır. Talebenin muvaffakiyetsizliğinden doğrudan doğruya kendilerine mesuliyet gelmiyor. Bu sistemle imtihan muallimi yetiştirmiyor, mesul ederek çalıştırmıyor. Muallim meselesi, maarif davamızın ana meseledir. Maarifi yapacak olan muallimdir. Şayet değerlendirilmezse, maarifi yıkan da o olur. Muallimin, ilim ve ideal adamı olabilmesi için her şeyden evvel gönlü, fikri, istiklali olmalıdır. Bu bakımdan en iyi mektep, ekseriya müdürsüz mekteptir. Teftiş merasimidir ve bazen de bir darbedir.

Son tenkidi mektebin binasına karşı yapacağız. Hintlilerle Sibiryalıların ayrı ayrı iklimleri olduğu gibi, talebenin de ruhuna uygun bir iklim vardır. Her binada ders okutulmaz. Barınılan binanın

üslubundan taşarak ruhlara dağılan telkin, ilmin “hazır ol!” kumandasıdır. Ancak böyle mekânlarda ders yapılır.

Bugünü maarifimizin beyninden başlayarak binasına kadar bütün eksikliklerini gözden geçirdik. Gerek şekil gerek ruh ve zihniyet bakımından “milli bir maarifimiz var” demenin güçlüğünü itiraf edelim. Milli mektebi kurmanın mevsimi gelmiş olmalıdır. Şimdi milli mektebimizi yapmak isterken onun hangi unsurlardan meydana geldiğini düşünelim.

“Milli Mektep”in Dört Duvarı:

Muallim, maarif davamızın yapıcı ve en esaslı unsurudur. Mesleği yalnız muallimlik olan ve bu ulvi vazifeden başka iş görmeyen idealistler ordusuna sahip olduğumuz gün, ilk zafer borusunu çalacağız. Bu gayeye doğru yürürken muallimleri ilim ve irfan seviyelerine yükseltmeye mecburuz.

Muallimlik sanatı ise, mektep kırtasiyeciliğine boyun eğerek dergi imzalayıp talim sicillerini doldurmak değil, milletin çocuklarına feda olmasını bilmektir. Bu fedakârlık harpte kanını akıtmaktan daha değerlidir.

Türk muallimi, yarınki Türk mektebinin ve yarınki Türkiye’nin temel taşıdır. Onlar, Gazali’lerin, Necmüddin’lerin, Akşemseddin’lerin irfan ve iman çocuğu gaziler...

Talebe, hakikatler peşinde koşmayı meslek edinen insandır. Gayesi olgunlaşma olan bir mesleğin insanıdır. Mekteplerin diploma müşterisi ve istikbalin mevki dilencisi değildir. Disiplinin, kâinattaki nizam gibi bir zaruret olduğuna inanmış, diğer içtimai sınıf insanlarına örnek olacak kabiliyette bir üstün insan namzedidir. Talebenin davranışları öyle olmalıdır ki, mabette olduğu gibi esnafla temasında da büyük ruhi varlığını hissettirsin ve her yerde kendisine ve mesleğine karşı hürmet uyandırсын.

Ders, hakikatlerin araştırılmasıdır. Ders okumak, bazı hayati faydaları sağlamak için bir vasıta değil, hakikatler peşinde koşmak için başlı başına bir gayedir. İlköğretimin gayesi kalbin terbiyesi, orta öğretimde gaye aklın terbiyesi, yükseköğretimde ise ihtisaslardır.

İlkokul, kalbi temiz bir maya ile yoğurmak içindir. Bu maya, dinin sevgi telkinleriyle bütün mazi ve milli mefahir olmalıdır.

Orta mektep ve lisede aklın Doğu’dan, Batı’dan her taraftan sızan bütün ışıklarıyla yüklü metotlu hakikat araştırmaları, Farabi ile Gazali ve Pascal ve Pasteur’ü yan yana yaşatmalıdır. Liseler, ilk sınıflardan başlayarak ileride yükseköğretimin ihtisasına hazırlık yapacak bölümlere ayrılmalıdır. İlim mabedimizin dördüncü duvarı, mektebin kendisidir. Kutsal çatısı altında siyasete aslan yer vermeyen, muallimin ilmi ve ahlaki otoritesinden başka hiçbir otorite tanımayan, ruhları huzur içinde birleştirici disiplinin barındığı mektep, ideal çatı...

Talebeyi muayyen mekteplere devam ve mutlaka muayyen muallimlerin derslerini takip için zorlamak, ilmin hür otoritesi ile bağdaşmaz. Talebe, mektebi ve muallimi de kendi serbestçe seçebilmedir. İstifade edebileceği hocaları, mektebi arar, bulur.

Yükseltebilen muallimleri, talebe serbestçe arar ve seçerse, bu iktidara sahip olmayan muallimler ya mesleğe veda eder veya çalışırlar.

Temel duvarlarını tanıtmaya çalıştığımız mektep denen milli müesseseyi bugünden kurmaya başlamalıyız. Bu müessese ilimle dinin bize emaneti olacaktır.

Bu mektep, Türk milletinin, kendi vücuduyla, kendi kalbi ve diliyle çevrildiği kendi çocuklarının mektebidir. Aynı zamanda bu mektep, bütün insanlığın zekâsına önder olacaktır. ‘Ve bu mektebin, çocuklarına göstereceği yol, hakikatlerin, Allah’ın yoludur.

Sonuç ve Değerlendirme

Nurettin TOPÇU, geçen yüzyılın yetiştirdiği öncü, önder eğitimcilerimizdendir. Ömrünü maarife adanmış bir muallim, münevver ve dava adamı olarak karşımızda durmaktadır. Maarifi hayatının yegâne davası bilmiştir. Davası uğruna türlü yokluklar, zorluklar ve sürgünler yaşamıştır. Maarif davasının sadece fikri çilesini çekmemiş, her fırsat ve ortamda en yüksek sada ile haykırmıştır. Maarifin en önemli yapı taşı olarak gördüğü "Milli Mektep" teklifini günümüz eğitimcileri, akademisyenleri, bürokratları ve siyasetçileri yeniden ele alarak bu milletin kendi mektebine kavuşmasına katkıda bulunabilirler.

"Hareket"
felsefesinin fikir ve
ahlak adamı

Nurettin Topçu

Anadolu ve İslam medeniyeti sentezi için
çalalayan Nurettin Topçu, Anadolu
coğrafyasında yaşayan herkesi merkeze koyan
"Anadoluculuk" düşünce hareketini savundu

1909
İstanbul'da dünyaya
geldi

Strazburg
Üniversitesi'ne geçerek
felsefe öğrenimi gördü

1934
Sorbonne
Üniversitesi'nde Felsefe
doktorasını verdi.
Doktora tezi "**İsyan
Ahlakı**" adıyla Türkçe'ye
çevrildi

Sorbonne'da başladığı
Bergson üzerine
çalışmasıyla doçent
unvanı almasına ve
İstanbul
Üniversitesi'nde **iki yıl
eylemsiz doçent olarak**
çalışmasına rağmen
kendisine üniversitede
kadro verilmedi

Farklı liselerde
öğretmenlik görevi
yürüttü

1974
İstanbul Erkek
Lisesi'nden **emekliye
ayrıldı**

1939-1975
Düşüncelerini
sergilediği "**Hareket**"
dergisini 1975'e kadar
aralıklarla yayımlayan
Topçu, **bir ekol
oluşturdu ve hareket
felsefesini Türk
okurlarına** tanıttı

1975
10 Temmuz'da
İstanbul'da vefat etti

2017'de
Cumhurbaşkanlığı
Kültür ve Sanat
Büyük Ödülleri
**"Vefa" ödülüne
layık görüldü**

BAZI ESERLERİ

- "İsyan Ahlakı"
- "Yarınki Türkiye"
- "İslam ve İnsan"
- "Ahlak Nizamı"
- "Ahlak"
- "Devlet ve Demokrasi"
- "Mevlana ve Tasavvuf"
- "Kültür ve Medeniyet"
- "Türkiye'nin Maarif Davası"
- "Taşralı"
- "Büyük Fetih"

09.07.2022

GÜZEL TÜRKÇEMİZ

Şahin KARATAŞ
Eğitim Yöneticisi - Mavigün Eğitim Kurumları

**Dilimize sahip
çıkma çağrısı
niteliğinde olan
bu dizeler,
Türkçenin her
çağda yeniden
doğan bir
medeniyet
ırmağı olduğunu
hatırlatıyor.**

İlk duyduğum ninnidir anadilim,
İnsanlığa ışık veren kandilim,
İlâhi, kaside, türkü, gazelim,
Sevginin dilidir güzel Türkçemiz...

Şarkıda, türküde, yanık yürekte,
Meclisi yârende, düşün dernekte,
Dokunur kilime, ipek ilmekte,
Duygunun dilidir güzel Türkçemiz...

Yunus'un dilinde, gönül gözünde,
Veysel'in sazında, yalın sözünde,
Cevherden inciler çıkar özünde,
Birliğin dilidir güzel Türkçemiz...

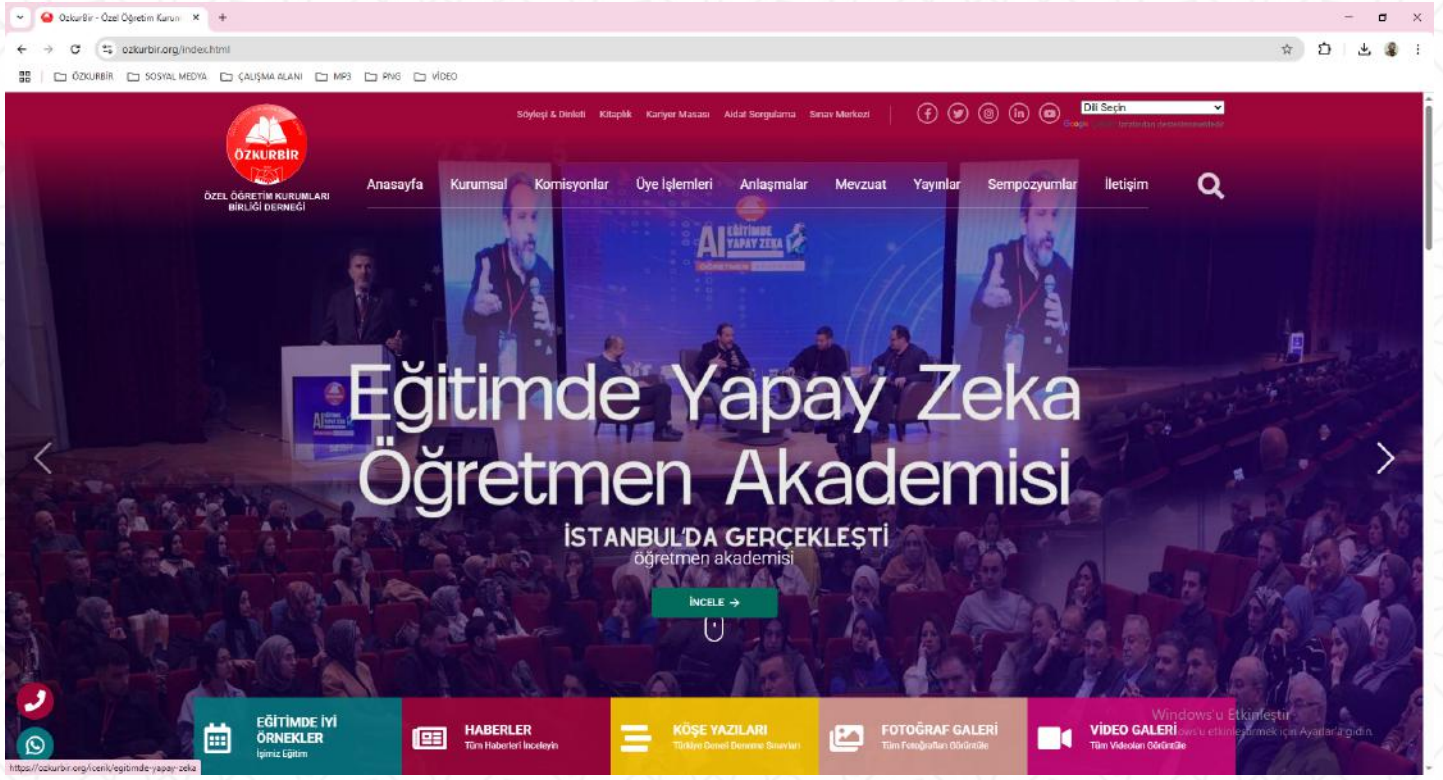
Bosna'dan Çin Seddi'ne bayrağı var.
Tarihten gelen zengin kaynağı var.
Can kardeş ülkelerin dil bağı var.
Evrenin dilidir güzel Türkçemiz...

Kıtalar aşar nağmelerde sazım
Yozlaşmasın dilim, lehçem, avazım
Türkçe konuşan bir dünya niyazım
Kültürün dilidir güzel Türkçemiz...

21.12.2011

"Türkçemiz sadece dilimiz değil, kimliğimizdir."

 ÖZKURBİR Resmî Web Sitesi, Eğitimde Ortak Aklın Adresi...

www.ozkurbir.org

Özel Öğretim Kurumları Birliği Derneği'nin güncel duyuruları, projeleri, eğitim içerikleri ve sektörel gelişmeleri takip edebileceğiniz dijital iletişim platformudur.

Kurumsal vizyonumuzu, faaliyet alanlarımızı, yayınlarımızı ve etkinliklerimizi bu adreste keşfedin; özel öğretimin sesi olun.

Eğitimde iyi örnekler

Köşe Yazıları

Söyleşi & Dinleti

Kitaplık

Güncel Mevzuat Takibi

ve dahası...

Yeni Bağımlılığınız

İŞİMİZ Eğitim

ÖZEL ÖĞRETİM KURUMLARI BİRLİĞİ
DERNEĞİ